

Publikatieblad

van de Europese Gemeenschappen

ISSN 0378-7087

L 124

39e jaargang

23 mei 1996

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

Inhoud

I *Besluiten waarvan de publikatie voorwaarde is voor de toepassing*

- ★ Richtlijn 96/26/EG van de Raad van 29 april 1996 inzake de toegang tot het beroep van ondernemer van goederen-, respectievelijk personenvervoer over de weg, nationaal en internationaal, en inzake de wederzijdse erkenning van diploma's, certificaten en andere titels ter vergemakkelijking van de uitoefening van het recht van vrije vestiging van bedoelde vervoerondernemers 1

II *Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing*

EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE

Gemengd Comité van de EER

- ★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 10/96 van 1 maart 1996 tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst 11
- ★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 12/96 van 1 maart 1996 tot wijziging van bijlage XIV (Mededinging) bij de EER-Overeenkomst 13
- ★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 13/96 van 1 maart 1996 tot wijziging van bijlage XX (Milieu) bij de EER-Overeenkomst 15
- ★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 14/96 van 4 maart 1996 tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst 16
- ★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 15/96 van 4 maart 1996 tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst 17

★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 16/96 van 4 maart 1996 tot wijziging van bijlage XV (Staatssteun) bij de EER-Overeenkomst	19
★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 11/96 van 12 maart 1996 tot wijziging van bijlage VI (Sociale zekerheid) bij de EER-Overeenkomst	21
★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 9/96 van 26 maart 1996 tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst	23
★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 17/96 van 26 maart 1996 tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst	24
★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 18/96 van 26 maart 1996 tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst	26
★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 19/96 van 26 maart 1996 tot wijziging van bijlage XIII (Vervoer) bij de EER-Overeenkomst	27
★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 20/96 van 26 maart 1996 tot wijziging van bijlage XIII (Vervoer) bij de EER-Overeenkomst	28
★ Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 21/96 van 26 maart 1996 tot wijziging van bijlage XIII (Vervoer) bij de EER-Overeenkomst	29
Toezichthoudende Autoriteit van de EVA	
★ Beschikking nr. 106/95/COL van de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA van 31 oktober 1995 ten aanzien van de vrijstelling van verpakkingsglas van de basisheffing op wegwerpverpakkingen voor dranken (Steunmaatregel van de Staten nr. 95-002 (Noorwegen))	30
★ Besluit van de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA nr. 124/95/COL van 6 december 1995 betreffende de zesde wijziging van de procedurele en materiële regels op het gebied van overheidssteun	41

I

(Besluiten waarvan de publikatie voorwaarde is voor de toepassing)

RICHTLIJN 96/26/EG VAN DE RAAD

van 29 april 1996

inzake de toegang tot het beroep van ondernemer van goederen-, respectievelijk personenvervoer over de weg, nationaal en internationaal, en inzake de wederzijdse erkenning van diploma's, certificaten en andere titels ter vergemakkelijking van de uitoefening van het recht van vrije vestiging van bedoelde vervoerondernemers

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 75,

Gezien het voorstel van de Commissie⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁽²⁾,

Volgens de procedure van artikel 189 C van het Verdrag⁽³⁾,

Overwegende dat Richtlijn 74/561/EEG van de Raad van 12 november 1974 inzake de toegang tot het beroep van ondernemer van nationaal en internationaal goederenvervoer over de weg⁽⁴⁾, Richtlijn 74/562/EEG van de Raad van 12 november 1974 inzake de toegang tot het beroep van ondernemer van nationaal en internationaal personenvervoer over de weg⁽⁵⁾ en Richtlijn 77/796/EEG van de Raad van 12 december 1977 inzake de onderlinge erkenning van diploma's, certificaten en andere titels van ondernemer van goederenvervoer over de weg en ondernemer van personenvervoer over de weg en houdende maatregelen ter bevordering van de daadwerkelijke uitoefening van het recht van vrije vestiging van die vervoer-

ondernemers⁽⁶⁾ ingrijpend zijn gewijzigd; dat die het internationaal vervoer betreffende richtlijnen om redenen van een rationele ordening van de tekst en de duidelijkheid ervan dienen te worden gecodificeerd en in één tekst samengevoegd;

Overwegende dat ordening van de vervoermarkt één van de noodzakelijke voorwaarden vormt voor de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk vervoerbeleid, waarvan de totstandbrenging door het Verdrag is voorgeschreven;

Overwegende dat het nemen van maatregelen tot coördinatie van de voorwaarden voor toegang tot de beroepen van ondernemer van goederen-, respectievelijk personenvervoer over de weg, beide categorieën ondernemer, hierna „wegvervoerder” genoemd, de daadwerkelijke uitoefening van het recht van vestiging van deze wegvervoerders kan bevorderen;

Overwegende dat het van belang is gemeenschappelijke regels in te voeren inzake de toegang tot het beroep van wegvervoerder voor zowel nationale als internationale vervoeractiviteiten, teneinde te bewerkstelligen dat de vakbekwaamheid van deze wegvervoerders op een hoger peil komt, hetgeen tot sanering van de markt, verbetering van de kwaliteit van de verleende diensten in het belang van de gebruikers, de wegvervoerders en de gehele volkshuishouding, alsmede tot grotere verkeersveiligheid kan bijdragen;

Overwegende dat de voorschriften voor de toegang tot het beroep van wegvervoerder derhalve de betrouwbaarheid, de financiële draagkracht en de vakbekwaamheid van de wegvervoerder dienen te bestrijken;

Overwegende dat het evenwel niet noodzakelijk is in deze gemeenschappelijke voorschriften bepaalde vervoerstypen van geringe economische betekenis te betrekken;

⁽⁶⁾ PB nr. L 334 van 24. 12. 1977, blz. 37. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 89/438/EEG (PB nr. L 212 van 22. 7. 1989, blz. 101). Rectificatie in PB nr. L 298 van 17. 10. 1989, blz. 31.

⁽¹⁾ PB nr. C 286 van 14. 11. 1990, blz. 4, en wijziging ingediend op 16 december 1993.

⁽²⁾ PB nr. C 339 van 31. 12. 1991, blz. 5, en PB nr. C 295 van 22. 10. 1994, blz. 30.

⁽³⁾ Advies van het Europees Parlement van 13 december 1991 (PB nr. C 13 van 20. 1. 1992, blz. 443) en van 20 april 1994 (PB nr. C 128 van 9. 5. 1994, blz. 136), gemeenschappelijk standpunt van de Raad van 8 december 1995 (PB nr. C 356 van 30. 12. 1995) en besluit van het Europees Parlement van 28 maart 1996 (nog niet verschenen in het Publikatieblad).

⁽⁴⁾ PB nr. L 308 van 19. 11. 1974, blz. 18. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 3572/90 (PB nr. L 353 van 17. 12. 1990, blz. 12).

⁽⁵⁾ PB nr. L 308 van 19. 11. 1974, blz. 23. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 3572/90.

Overwegende dat van 1 januari 1993 af voor de toegang tot de markt van grensoverschrijdend goederenvervoer een stelsel van op de grondslag van kwalitatieve criteria verleende communautaire vergunningen geldt;

Overwegende dat het, wat het betrouwbaarheidsvereiste betreft, voor een doeltreffende sanering van de markt noodzakelijk is om uniform aan de toegang tot en de uitoefening van het beroep van wegvervoerder de voorwaarde te verbinden dat jegens de kandidaat-wegvervoerder respectievelijk wegvervoerder geen veroordelingen voor ernstige strafrechtelijke vergrijpen, ook niet voor inbreuken op commercieel gebied, zijn uitgesproken, dat hij niet onbevoegd is verklaard om het beroep uit te oefenen en dat de voorschriften voor de activiteit van wegvervoerder worden nageleefd;

Overwegende dat het, wat het vereiste van financiële draagkracht betreft, van belang is bepaalde criteria vast te stellen waaraan de wegvervoerders moeten voldoen, teneinde met name de gelijke behandeling van de ondernemingen van de verschillende Lid-Staten te waarborgen;

Overwegende dat, ten aanzien van de betrouwbaarheid en de financiële draagkracht, als voldoende bewijs voor de toegang tot de betrokken activiteiten in een Lid-Staat van ontvangst overlegging van door de bevoegde autoriteiten van het land van oorsprong of herkomst van de wegvervoerder afgegeven passende documenten dient te worden aanvaard;

Overwegende dat het, wat het vakbekwaamheidsvereiste betreft, aangewezen is te bepalen dat de kandidaat-wegvervoerder die bekwaamheid met het slagen voor een schriftelijk examen dient aan te tonen; dat de Lid-Staten de kandidaat-wegvervoerder evenwel van dit examen kunnen vrijstellen, indien hij aantoonst over voldoende praktijkervaring te beschikken;

Overwegende dat, ten aanzien van de vakbekwaamheid, de krachtens de communautaire bepalingen inzake de toegang tot het beroep van wegvervoerder afgegeven verklaring door de Lid-Staat van ontvangst als voldoende bewijs moet worden erkend;

Overwegende dat voor de toepassing van deze richtlijn een stelsel voor onderlinge bijstand tussen de Lid-Staten dient te worden ingevoerd;

Overwegende dat deze richtlijn geen afbreuk mag doen aan de verplichtingen van de Lid-Staten wat de termijnen voor omzetting in nationaal recht of toepassing van de in bijlage II, deel B, opgenomen richtlijnen betreft,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

TITEL I

Toegang tot het beroep van wegvervoerder

Artikel 1

1. De toegang tot het beroep van ondernemer van goederen- respectievelijk tot dat van ondernemer van

personenvervoer over de weg wordt geregeld bij de bepalingen die de Lid-Staten overeenkomstig de gemeenschappelijke voorschriften van deze richtlijn vaststellen.

2. In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- „beroep van ondernemer van goederenvervoer over de weg”, de activiteit van elke onderneming die met een afzonderlijk motorrijtuig of met een samenstel van gekoppelde voertuigen goederen vervoert voor rekening van derden;
- „beroep van ondernemer van personenvervoer over de weg”, de activiteit van elke onderneming die, met motorvoertuigen die door hun bouwtype en uitrusting geschikt en bestemd zijn om, met inbegrip van de bestuurder, meer dan negen personen te vervoeren, voor het publiek of voor sommige categorieën gebruikers toegankelijk personenvervoer verricht tegen betaling door de vervoerde persoon of door degene die het vervoer organiseert;
- „onderneming”, elke natuurlijke persoon, elke rechtspersoon met of zonder winstoogmerk, elke vereniging of elke groepering van personen zonder rechtspersoonlijkheid en met of zonder winstoogmerk, alsmede elk overheidslichaam, ongeacht of het zelf rechtspersoonlijkheid bezit of afhankelijk is van een autoriteit met rechtspersoonlijkheid.

Artikel 2

1. Deze richtlijn is niet van toepassing op ondernemingen die het beroep uitoefenen van ondernemer van goederenvervoer over de weg met voertuigen waarvan het toegestane laadvermogen niet groter is dan 3,5 ton of waarvan het toegestane totaalgewicht niet meer dan 6 ton bedraagt. De Lid-Staten kunnen deze drempels echter voor alle vervoercategorieën of voor een gedeelte daarvan verlagen.

2. De Lid-Staten kunnen, na overleg met de Commissie, ondernemingen die het beroep van ondernemer van goederenvervoer over de weg uitoefenen en uitsluitend nationaal vervoer verrichten dat wegens

- de aard van de vervoerde goederen, of
- de geringe afstand die wordt afgelegd,

slechts een geringe weerslag op de vervoermarkt heeft, van de toepassing van alle of van een gedeelte van de bepalingen van deze richtlijn vrijstellen.

In geval van onvoorziene omstandigheden kunnen de Lid-Staten een tijdelijke ontheffing verlenen in afwachting van de voltooiing van het overleg met de Commissie.

3. Na overleg met de Commissie kunnen de Lid-Staten ondernemingen die uitsluitend een bepaalde vorm van personenvervoer over de weg voor niet-commerciële doel-

einden verrichten, of die een ander hoofdberoep uitoefenen dan het personenvervoer over de weg, van de toepassing van alle of van een gedeelte van de bepalingen van deze richtlijn vrijstellen, voor zover hun vervoeractiviteit slechts een geringe weerslag op de vervoermarkt heeft.

Artikel 3

1. Ondernemingen die het beroep van wegvervoerder wensen uit te oefenen, moeten

- a) betrouwbaar zijn,
- b) over voldoende financiële draagkracht beschikken,
- c) aan de voorwaarden van vakbekwaamheid voldoen.

Indien de kandidaat-wegvervoerder een natuurlijke persoon is die niet aan de voorwaarden van de eerste alinea, onder c), voldoet, kunnen de bevoegde autoriteiten hem niettemin toestemming verlenen tot uitoefening van het beroep van wegvervoerder, mits hij deze autoriteiten een andere persoon aanwijst die aan de voorwaarden van de eerste alinea, onder a) en c), voldoet en die de vervoeractiviteiten van de onderneming permanent en daadwerkelijk leidt.

Indien de kandidaat-wegvervoerder geen natuurlijke persoon is, wordt

- de in de eerste alinea, onder a), gestelde voorwaarde vervuld door de persoon of personen die de vervoeractiviteiten van de onderneming permanent en daadwerkelijk leidt, respectievelijk leiden. De Lid-Staten kunnen verlangen dat ook andere personen van de onderneming aan deze voorwaarde voldoen;
- aan de in de eerste alinea, onder c), gestelde voorwaarde voldaan door de persoon of een van de personen zoals bedoeld in het eerste streepje.

2. De Lid-Staten stellen de voorwaarden vast die de op hun grondgebied gevestigde ondernemingen moeten vervullen om aan de betrouwbaarheidsvoorwaarde te voldoen.

Zij bepalen dat aan deze voorwaarde niet of niet meer wordt voldaan, indien de natuurlijke persoon of personen die uit hoofde van lid 1 wordt of worden geacht daaraan te beantwoorden:

- a) wegens een ernstige strafrechtelijke inbreuk is of zijn veroordeeld, waaronder inbreuken op commercieel gebied;
- b) uit hoofde van de geldende voorschriften onbevoegd is of zijn verklaard om het beroep van wegvervoerder uit te oefenen;
- c) veroordeeld is of zijn voor ernstige en herhaalde inbreuken op de geldende voorschriften:

- inzake de in het beroep geldende loon- en arbeidsvoorwaarden, of
- inzake het vervoer van goederen respectievelijk dat van personen over de weg, met name de regels inzake de rij- en rusttijden voor bestuurders, de afmetingen en gewichten van de bedrijfsvoertuigen, de verkeersveiligheid en de veiligheid van de voertuigen.

In de in de tweede alinea, onder a), b) en c), bedoelde gevallen geldt dat aan de betrouwbaarheidsvoorwaarde niet is voldaan zolang niet overeenkomstig de geldende nationale bepalingen ter zake een rehabilitatie of een andere maatregel van gelijk effect heeft plaatsgevonden.

3. a) Onder de voorwaarde van financiële draagkracht wordt verstaan het beschikken over toereikende financiële middelen om een goede start en een goed beheer van de onderneming te waarborgen.

b) Bij het beoordelen van de financiële draagkracht houden de bevoegde autoriteiten rekening met, in voorkomend geval, de jaarrekeningen van de onderneming; de beschikbare fondsen, met inbegrip van de liquide middelen op de bank; de overdispositie- en leningfaciliteiten; de activa, met inbegrip van goederen die beschikbaar zijn als zekerheid voor de onderneming; de kosten, met inbegrip van de aankoopprijs of de aanbesteding voor de aankoop van voertuigen, gebouwen, installaties en uitrusting; het werkkapitaal.

c) De onderneming moet beschikken over een kapitaal en reserves waarvan de waarde ten minste gelijk is aan:

- 3 000 ecu per gebruikt voertuig, of
- 150 ecu per ton toegestaan totaalgewicht van de door de onderneming gebruikte voertuigen voor goederenvervoer, of
- 150 ecu per zitplaats van de door de onderneming gebruikte voertuigen voor personenvervoer,

waarbij het in aanmerking te nemen bedrag datgene is dat voortvloeit uit de berekening met het laagste cijfer als uitkomst.

De Lid-Staten kunnen van de eerste alinea afwijken voor vervoerondernemingen die hun activiteiten uitsluitend in het kader van hun nationale markt uitoefenen.

d) Voor de toepassing van het bepaalde onder a), b) en c) kunnen de bevoegde autoriteiten als bewijs de bevestiging of de verzekering van een bank of een andere daartoe bevoegde instelling aanvaarden. Deze bevestiging of verzekering mag de vorm van een bankgarantie of enig ander soortgelijk middel hebben.

- e) Het bepaalde onder b), c) en d) is slechts van toepassing op ondernemingen die krachtens de nationale voorschriften vanaf 1 januari 1990 in een Lid-Staat gemachtigd zijn het beroep van wegvervoerder uit te oefenen.

4. Aan de voorwaarde van vakbekwaamheid wordt voldaan door het bezit van kennis omtrent de in de lijst van bijlage I genoemde onderwerpen, welke kennis door de hiertoe door elke Lid-Staat aangewezen autoriteiten of instantie wordt vastgesteld aan de hand van een schriftelijk examen, dat uit meerkeuzevragen kan bestaan.

De Lid-Staten kunnen kandidaat-wegvervoerders die ten minste vijf jaar praktijkervaring in een leidende functie binnen een vervoeronderneming aantonen, van het examen vrijstellen.

De Lid-Staten kunnen houders van bepaalde, speciaal door de Lid-Staten daartoe aangewezen diploma's van hoger of van technisch onderwijs die een gedegen kennis omtrent de in de lijst van bijlage I genoemde onderwerpen impliceren, vrijstellen van de gedeelten van het examen waarop deze diploma's betrekking hebben.

Het bewijs van vakbekwaamheid wordt geleverd door overlegging van een verklaring die door de in de eerste alinea bedoelde autoriteiten of instantie is afgegeven.

Artikel 4

De Lid-Staten stellen de voorwaarden vast waaronder de exploitatie van een wegvervoeronderneming in afwijking van artikel 3, lid 1, voorlopig gedurende ten hoogste één jaar mag worden voortgezet, welke periode in naar behoren gemotiveerde speciale gevallen met maximaal zes maanden kan worden verlengd, in geval van overlijden of van lichamelijke of wettelijke onbekwaamheid van de natuurlijke persoon die als wegvervoerder werkzaam is of van de natuurlijke persoon die aan de voorwaarden van artikel 3, lid 1, eerste alinea, onder a) en c), voldoet.

De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten kunnen bij wijze van uitzondering in sommige bijzondere gevallen toestaan dat de exploitatie van een vervoeronderneming definitief wordt voortgezet door een persoon die niet aan de in artikel 3, lid 1, eerste alinea, onder c), bedoelde voorwaarde van vakbekwaamheid voldoet, doch een praktijkervaring van ten minste drie jaar in het dagelijks beheer van die onderneming heeft.

Artikel 5

1. Ondernemingen die aantonen dat zij vóór

- 1 januari 1978, wat België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk betreft,

- 1 januari 1984, wat Griekenland betreft,
- 1 januari 1986, wat Spanje en Portugal betreft,
- 3 oktober 1989, wat het grondgebied van de voormalige Duitse Democratische Republiek betreft,

in een Lid-Staat krachtens de nationale voorschriften gemachtigd waren het beroep van ondernemer van goederen-, respectievelijk personenvervoer over de weg, nationaal of internationaal uit te oefenen, behoeven niet aan te tonen dat zij aan het bepaalde in artikel 3 voldoen.

2. Natuurlijke personen die,

- na 31 december 1974 en vóór 1 januari 1978, wat België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk betreft,

- na 31 december 1980 en vóór 1 januari 1984, wat Griekenland betreft,

- na 31 december 1982 en vóór 1 januari 1986, wat Spanje en Portugal betreft,

- na 2 oktober 1989 en vóór 1 januari 1992, wat het grondgebied van de voormalige Duitse Democratische Republiek betreft,

- hetzij gemachtigd waren het beroep van ondernemer van goederen-, respectievelijk personenvervoer over de weg uit te oefenen, zonder dat zij krachtens nationale voorschriften het bewijs van vakbekwaamheid hadden geleverd,

- hetzij aangewezen waren de vervoeractiviteiten van een onderneming daadwerkelijk en permanent te leiden,

moeten evenwel vóór

- 1 januari 1980, wat België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk betreft,

- 1 januari 1986, wat Griekenland betreft,

- 1 januari 1988, wat Spanje en Portugal betreft,

- 1 juli 1992, wat het grondgebied van de voormalige Duitse Democratische Republiek betreft,

aan de voorwaarde van vakbekwaamheid zoals bedoeld in artikel 3, lid 4, hebben voldaan.

Dezelfde eis geldt in het in artikel 3, lid 1, derde alinea, bedoelde geval.

Artikel 6

1. Besluiten die door de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten worden genomen krachtens de op grond van deze richtlijn vastgestelde maatregelen, en waarbij een

aanvraag om toegang tot het beroep van wegvervoerder wordt afgewezen, worden met redenen omkleed.

2. De Lid-Staten zien erop toe dat de bevoegde autoriteiten de vergunning tot uitoefening van het beroep van wegvervoerder intrekken, wanneer zij vaststellen dat niet meer aan de voorwaarden van artikel 3, lid 1, eerste alinea, onder a), b) of c), wordt voldaan, waarbij, in voorkomend geval, een passende termijn dient te worden verstrekt om in de aanwerving van een plaatsvervanger te voorzien.

3. De Lid-Staten zien erop toe dat de in deze richtlijn bedoelde ondernemingen in de gelegenheid worden gesteld met betrekking tot de in de leden 1 en 2 bedoelde besluiten met passende middelen hun belangen te verdedigen.

Artikel 7

1. Bij ernstige inbreuken of bij herhaalde geringe inbreuken op de voorschriften voor goederen-, respectievelijk personenvervoer over de weg door een niet op hun grondgebied woonachtige wegvervoerder, die tot intrekking van de vergunning tot uitoefening van het beroep van wegvervoerder kunnen leiden, verstrekken de Lid-Staten aan de Lid-Staat waarin die wegvervoerder is gevestigd, alle inlichtingen met betrekking tot deze inbreuken waarover zij beschikken, en de gegevens over de door hen dienaangaande opgelegde sancties.

2. Indien een Lid-Staat een vergunning tot uitoefening van het beroep van wegvervoerder voor internationaal vervoer intrekt, geeft hij daarvan kennis aan de Commissie, die de betrokken Lid-Staten de nodige inlichtingen doorgeeft.

3. De Lid-Staten verlenen elkaar onderlinge bijstand voor de toepassing van deze richtlijn.

TITEL II

Onderlinge erkenning van diploma's, certificaten en andere titels

Artikel 8

1. De Lid-Staten treffen voor de door deze richtlijn bestreken activiteiten de in deze richtlijn bepaalde maatregelen betreffende de vestiging op hun grondgebied van de in titel I van het Algemeen Programma voor de opheffing van de beperkingen van de vrijheid van vestiging⁽¹⁾ genoemde natuurlijke personen en vennootschappen.

⁽¹⁾ PB nr. 2 van 15. 1. 1962, blz. 36/62.

2. Onverminderd het bepaalde in de leden 3 en 4, aanvaarden de Lid-Staten van ontvangst voor toegang tot het beroep van wegvervoerder als voldoende bewijs van betrouwbaarheid of van afwezigheid van faillissement de overlegging van een uittreksel uit het strafregister of, bij het ontbreken daarvan, een door de bevoegde rechterlijke of administratieve instantie van het land van oorsprong of herkomst van de wegvervoerder afgegeven gelijkwaardig document, waaruit blijkt dat aan deze eisen is voldaan.

3. Indien een Lid-Staat aan zijn onderdanen bepaalde eisen van betrouwbaarheid stelt waarvan het bewijs niet door middel van het in lid 2 genoemde document kan worden geleverd, erkent deze Lid-Staat voor de onderdanen van de andere Lid-Staten als voldoende bewijs een door de bevoegde rechterlijke of administratieve instantie van het land van oorsprong of herkomst van laatstbedoelde onderdanen afgegeven verklaring, waaruit blijkt dat aan deze eisen is voldaan. Deze verklaringen dienen betrekking te hebben op de nauwkeurig omschreven feiten die in het land van ontvangst in aanmerking worden genomen.

4. Indien het document dat overeenkomstig de leden 2 en 3 vereist is, niet wordt afgegeven door het land van oorsprong of herkomst, kan het worden vervangen door een door de betrokkene onder ede afgelegde verklaring of door diens plechtige verklaring ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie of, in voorkomend geval, ten overstaan van een notaris van het land van oorsprong of herkomst, die een bewijs afgeeft waarin de aflegging van deze eed of plechtige verklaring wordt bevestigd. De verklaring betreffende de afwezigheid van faillissement mag ook ten overstaan van een bevoegde beroepsorganisatie van datzelfde land worden afgelegd.

5. De overeenkomstig de leden 2 en 3 afgegeven documenten mogen niet meer dan drie maanden vóór de overlegging ervan zijn afgegeven. Deze voorwaarde geldt ook voor de overeenkomstig lid 4 afgelegde verklaringen.

Artikel 9

1. Indien in een Lid-Staat van ontvangst de financiële draagkracht door middel van een verklaring moet worden aangetoond, beschouwt deze Staat de verklaringen dienaangaande die door banken van het land van oorsprong of herkomst of door andere, door dat land daartoe aangewezen organen zijn afgegeven, als gelijkwaardig aan de op zijn eigen grondgebied afgegeven verklaringen.

2. Indien een Lid-Staat aan zijn onderdanen bepaalde eisen van financiële draagkracht stelt waarvan het bewijs niet door middel van het in lid 1 bedoelde document kan worden geleverd, erkent deze Lid-Staat voor de onderdanen van de andere Lid-Staten als voldoende bewijs een door een bevoegde administratieve instantie van het land van oorsprong of herkomst afgegeven verklaring waaruit blijkt dat aan deze eisen is voldaan. Deze verklaring dient betrekking te hebben op de nauwkeurig omschreven

feiten die in het land van ontvangst in aanmerking worden genomen.

Artikel 10

1. Met ingang van 1 januari 1990 erkennen de Lid-Staten als voldoende bewijs van vakbekwaamheid de in artikel 3, lid 4, vierde alinea, bedoelde, door een andere Lid-Staat afgegeven verklaringen.

2. Met betrekking tot de ondernemingen die in Griekenland vóór 1 januari 1981, of in de andere Lid-Staten vóór 1 januari 1975, krachtens de nationale regeling een vergunning hebben verkregen om het beroep van ondernemer van goederen- of van personenvervoer over de weg, nationaal en/of internationaal, uit te oefenen, en voor zover zij vennootschappen zijn in de zin van artikel 58 van het Verdrag, erkennen de Lid-Staten als voldoende bewijs van vakbekwaamheid de verklaring dat de betrokken activiteit in een Lid-Staat gedurende drie jaar daadwerkelijk werd uitgeoefend. Die activiteit mag niet meer dan vijf jaar vóór de datum van overlegging van de verklaring zijn beëindigd.

Gaat het om een rechtspersoon, dan wordt de verklaring van daadwerkelijke uitoefening van de activiteit afgegeven voor een van de natuurlijke personen die de vervoeractiviteiten van de onderneming daadwerkelijk leiden.

3. Bewijzen van vakbekwaamheid die vóór 1 januari 1990 op grond van de tot die datum geldende bepalingen aan wegvervoerders zijn afgegeven, worden gelijkgesteld met de op grond van de bepalingen van deze richtlijn afgegeven verklaringen.

TITEL III

Slotbepalingen

Artikel 11

De Lid-Staten wijzen de autoriteiten, instanties of organen aan die bevoegd zijn om de in artikel 8, lid 2, en de in artikel 9 bedoelde documenten alsook de in artikel 10, lid 2, bedoelde verklaring af te geven. Zij stellen de andere Lid-Staten en de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Artikel 12

De artikelen 8 tot en met 11 zijn eveneens van toepassing op de onderdanen van Lid-Staten die uit hoofde van Verordening (EEG) nr. 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap⁽¹⁾ als werknemer de activiteit van wegvervoerder uitoefenen.

Artikel 13

1. De Lid-Staten treffen, na overleg met de Commissie, de maatregelen die nodig zijn om uiterlijk op de in bijlage II, deel B, genoemde data aan de bepalingen van deze richtlijn te voldoen.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 14

De richtlijnen die in bijlage II, deel A, zijn opgenomen, worden hierbij ingetrokken, onverminderd de verplichtingen van de Lid-Staten wat de in bijlage II, deel B, bedoelde termijnen voor omzetting of toepassing betreft.

Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijnen gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn en worden gelezen volgens de in bijlage III opgenomen concordantietabel.

Artikel 15

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Luxemburg, 29 april 1996.

Voor de Raad
De Voorzitter
W. LUCHETTI

⁽¹⁾ PB nr. L 257 van 19. 10. 1968, blz. 2. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 2434/92 (PB nr. L 245 van 26. 8. 1992, blz. 1).

BIJLAGE I

LIJST VAN ONDERWERPEN BEDOELD IN ARTIKEL 3, LID 4

De voor de vaststelling van de vakbekwaamheid in aanmerking te nemen kennis moet ten minste betrekking hebben op de in de onderstaande lijst genoemde onderwerpen. Deze onderwerpen moeten op gedetailleerde wijze worden aangegeven en door de bevoegde nationale autoriteit worden vastgesteld of goedgekeurd. Zij moeten kunnen worden bevat door personen die een met het niveau van voltooid verplicht schoolbezoek overeenkomende opleiding hebben genoten.

A. VERPLICHTE LEERSTOF VOOR WEGVERVOERDERS DIE VOORNEMENS ZIJN UITSLUITEND NATIONAAL VERVOER TE VERRICHTEN

Recht

Voor de uitoefening van het beroep benodigde kennis van burgerlijk recht, handelsrecht, sociaal recht en belastingrecht, met name betreffende:

- overeenkomsten in het algemeen,
- vervoerovereenkomsten, inzonderheid de aansprakelijkheid van de vervoerondernemer (aard en grenzen),
- handelsvennootschappen,
- handelsboeken,
- arbeidsvoorschriften, sociale zekerheid,
- belastingstelsel.

1. Ondernemer van goederenvervoer over de weg

a) *Zakelijk en financieel beheer van de onderneming:*

- betalings- en financieringsmethoden,
- kostprijsberekening,
- regeling van vervoerprijzen en -voorwaarden;
- handelsboekhouding,
- verzekeringen,
- rekeningen,
- tussenpersonen bij het vervoer,
- management-technieken,
- marketing.

b) *Toegang tot de markt:*

- de bepalingen betreffende de toegang tot het beroep en de uitoefening ervan,
- vervoerdocumenten.

c) *Technische normen en exploitatie:*

- afmetingen en gewichten van voertuigen,
- keuze van het voertuig,
- goedkeuring en registratie,
- normen voor het onderhoud van de voertuigen,
- laden en lossen van de voertuigen,
- vervoer van gevaarlijke stoffen,
- vervoer van levensmiddelen,
- grondbeginselen van de milieubescherming in verband met het gebruik en het onderhoud van de voertuigen.

d) *Veiligheid op de weg:*

- wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake het verkeer,
- verkeersveiligheid,
- ongevallenpreventie en bij ongevallen te treffen maatregelen.

2. **Ondernemer van personenvervoer over de weg**a) *Zakelijk en financieel beheer van de onderneming:*

- betalings- en financieringsmethoden,
- kostprijsberekening,
- regeling van vervoertarieven, -prijzen en -voorwaarden,
- handelsboekhouding,
- verzekeringen,
- rekeningen,
- reisbureaus,
- management-technieken,
- marketing.

b) *Voorschriften betreffende het personenvervoer over de weg:*

- instelling van vervoerdiensten en planning ervan,
- voorwaarden voor de uitvoering van diensten voor personenvervoer,
- bepalingen betreffende de toegang tot het beroep en de uitoefening ervan,
- vervoerdocumenten.

c) *Technische normen en exploitatie:*

- keuze van het voertuig,
- goedkeuring en registratie,
- normen voor het onderhoud van de voertuigen,
- grondbeginselen van de milieubescherming in verband met het gebruik en het onderhoud van de voertuigen.

d) *Veiligheid op de weg:*

- wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake het verkeer,
- verkeersveiligheid,
- kennis van het wegennet,
- ongevallenpreventie en bij ongevallen te treffen maatregelen.

B. VERPLICHTE LEERSTOF VOOR WEGVERVOERDERS DIE VOORNEMENS ZIJN INTERNATIONAAL VERVOER TE VERRICHTEN

- De onderwerpen genoemd onder A, naar gelang van het geval.
 - Bepalingen met betrekking tot het goederen-, respectievelijk personenvervoer over de weg tussen de Lid-Staten, alsmede tussen de Gemeenschap en derde landen, die voortvloeien uit de nationale wetgeving, uit communautaire normen en uit internationale verdragen en overeenkomsten.
 - Douanepraktijk en andere formaliteiten met betrekking tot vervoercontroles.
 - De voornaamste verkeersregels in de Lid-Staten.
-

BIJLAGE II

DEEL A

INGETROKKEN RICHTLIJNEN

(bedoeld in artikel 14)

- Richtlijn 74/561/EEG
- Richtlijn 74/562/EEG
- Richtlijn 77/796/EEG

gewijzigd bij:

- Richtlijn 80/1178/EEG
- Richtlijn 80/1179/EEG
- Richtlijn 80/1180/EEG
- Richtlijn 85/578/EEG
- Richtlijn 85/579/EEG
- Richtlijn 89/438/EEG
- Verordening (EEG) nr. 3572/90: uitsluitend de artikelen 1 en 2

DEEL B

<i>Richtlijn</i>	<i>Termijn voor omzetting of toepassing</i>
74/561/EEG (PB nr. L 308 van 19. 11. 1974, blz. 18)	1 januari 1977 1 januari 1978
80/1178/EEG (PB nr. L 350 van 23. 12. 1980, blz. 41)	1 januari 1981
85/578/EEG (PB nr. L 372 van 31. 12. 1985, blz. 34)	1 januari 1986
89/438/EEG (PB nr. L 212 van 22. 7. 1989, blz. 101)	1 januari 1990
74/562/EEG (PB nr. L 308 van 19. 11. 1974, blz. 23)	1 januari 1977 1 januari 1978
80/1179/EEG (PB nr. L 350 van 23. 12. 1980, blz. 42)	1 januari 1981
85/579/EEG (PB nr. L 372 van 31. 12. 1985, blz. 35)	1 januari 1986
89/438/EEG (PB nr. L 212 van 22. 7. 1989, blz. 101)	1 januari 1990
77/796/EEG (PB nr. L 334 van 24. 12. 1977, blz. 37)	1 januari 1979
80/1180/EEG (PB nr. L 350 van 23. 12. 1980, blz. 43)	1 januari 1981
89/438/EEG (PB nr. L 212 van 22. 7. 1989, blz. 101)	1 januari 1990

BIJLAGE III

CONCORDANTIETABEL

Richtlijn 74/561/EEG	Richtlijn 74/562/EEG	Richtlijn 89/438/EEG	Richtlijn 77/796/EEG	De onderhavige richtlijn
Artikel 1, lid 1	Artikel 1, lid 1			Artikel 1, lid 1
Artikel 1, lid 2, eerste streepje	—			Artikel 1, lid 2, eerste streepje
—	Artikel 1, lid 2, eerste streepje			Artikel 1, lid 2, tweede streepje
Artikel 1, lid 2, tweede streepje	Artikel 1, lid 2, tweede streepje			Artikel 1, lid 2, derde streepje
Artikel 2, lid 1 en lid 2	—			Artikel 2, lid 1 en lid 2
—	Artikel 1, lid 3			Artikel 2, lid 3
Artikel 3	Artikel 2			Artikel 3
Artikel 4	Artikel 3			Artikel 4
Artikel 5	Artikel 4			Artikel 5
Artikel 6	Artikel 5			Artikel 6
Artikel 6 bis	Artikel 5 bis			Artikel 7
Artikel 7	Artikel 6			—
			Artikel 1, lid 1	Artikel 8, lid 1
			Artikel 3	Artikel 8, lid 2
			Artikel 4	Artikel 9
			Artikel 5, lid 1	Artikel 10, lid 1
			Artikel 5, lid 2	Artikel 10, lid 2
—	—	Artikel 4		Artikel 10, lid 3
			Artikel 6	Artikel 11
—	—	Artikel 5	Artikel 1, lid 2	Artikel 12
—	—			Artikel 13
Artikel 8	Artikel 7			Artikel 14
Bijlage, deel A, punt 1	Bijlage, deel A, punt 1			Artikel 15
Bijlage, deel A, punten 2, 3, 4 en 5	—			Bijlage I, deel A
—	Bijlage, deel A, punten 2, 3, 4 en 5			Bijlage I, deel A, punt 1, onder a), b), c) en d)
Bijlage, deel B	Bijlage, deel B			Bijlage I, deel A, punt 2, onder a), b), c) en d)
—	—	—	—	Bijlage I, deel B
—	—	—	—	Bijlage II, deel A
—	—	—	—	Bijlage II, deel B
				Bijlage III

II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE

GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 10/96

van 1 maart 1996

tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage II bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 7/94 van 21 maart 1994 tot wijziging van Protocol 47 en sommige bijlagen bij de EER-Overeenkomst⁽¹⁾;

Overwegende dat Richtlijn 95/8/EG van de Commissie van 10 april 1995 tot wijziging van Richtlijn 77/535/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake de bemonsterings- en analysemethoden voor meststoffen (Analysemethoden voor spoorelementen met een gehalte van meer dan 10 %)⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In hoofdstuk XIV van bijlage II bij de Overeenkomst wordt in punt 2 (Richtlijn 77/535/EEG van de Commissie) het volgende streepje ingelast:

„— 395 L 0008: Richtlijn 95/8/EG van de Commissie van 10 april 1995 (PB nr. L 86 van 20. 4. 1995, blz. 41).”.

⁽¹⁾ PB nr. L 160 van 28. 6. 1994, blz. 1.

⁽²⁾ PB nr. L 86 van 20. 4. 1995, blz. 41.

Artikel 2

De tekst van Richtlijn 95/8/EG in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 1 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 12/96

van 1 maart 1996

tot wijziging van bijlage XIV (Mededinging) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” genoemd, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage XIV bij de Overeenkomst is gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 7/94 van 21 maart 1994 tot wijziging van Protocol 47 en bepaalde bijlagen bij de EER-Overeenkomst⁽¹⁾;

Overwegende dat Verordening (EG) nr. 870/95 van de Commissie van 20 april 1995 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op bepaalde groepen overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen lijnvaartondernemingen (consortia) krachtens Verordening (EEG) nr. 479/92 van de Raad⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In bijlage XIV bij de Overeenkomst wordt na punt 11.B (Verordening (EEG) nr. 1617/93 van de Commissie) het volgende punt ingevoegd:

„11.C. **395 R 0870:** Verordening (EG) nr. 870/95 van de Commissie van 20 april 1995 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op bepaalde groepen overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen lijnvaartondernemingen (consortia) krachtens Verordening (EEG) nr. 479/92 van de Raad (PB nr. L 89 van 21. 4. 1995, blz. 7).

Voor de toepassing van de Overeenkomst worden de bepalingen van de verordening als volgt gelezen:

- a) in artikel 2 wordt „havens van de Gemeenschap” vervangen door „havens op het door de EER-Overeenkomst bestreken grondgebied”;
- b) in artikel 7, lid 1, wordt de zinsnede „op voorwaarde dat de betrokken overeenkomsten overeenkomstig de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 4260/88 van de Commissie bij de Commissie worden aangemeld en dat deze zich binnen een termijn van zes maanden niet tegen de vrijstelling verzet” vervangen door „op voorwaarde dat de betrokken overeenkomsten overeenkomstig de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 4260/88 van de Commissie en de desbetreffende bepalingen in Protocol 21 bij de EER-Overeenkomst bij de Commissie van de Europese Gemeenschappen of de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA worden aangemeld en dat de bevoegde toezichthoudende instantie zich binnen een termijn van zes maanden niet tegen de vrijstelling verzet”;
- c) in artikel 7, lid 2, wordt „de Commissie” vervangen door „de Commissie van de Europese Gemeenschappen of de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA”;

⁽¹⁾ PB nr. L 160 van 28. 6. 1994, blz. 1.

⁽²⁾ PB nr. L 89 van 21. 4. 1995, blz. 7.

- d) in artikel 7, lid 5, wordt de tweede zin vervangen door:
„Zij dient, indien een Staat die onder haar bevoegdheid valt erom verzoekt, dit te doen binnen een termijn van drie maanden nadat de in lid 1 bedoelde aanmelding aan die Staten is toegezonden.”;
- e) in artikel 7, lid 6, wordt de tweede zin vervangen door:
„Indien dit verzet echter op verzoek van een onder haar bevoegdheid vallende Staat gebeurde en deze het verzoek handhaaft, kan het verzet slechts na raadpleging van het Adviescomité voor Mededingingsregelingen en Economische Machtsposities op het gebied van het vervoer over zee worden ingetrokken.”;
- f) aan artikel 7, lid 9, wordt toegevoegd:
„of de desbetreffende bepaling in Protocol 21 bij de EER-Overeenkomst”;
- g) in de inleidende alinea van artikel 12 wordt het zinsdeel „overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EEG) nr. 479/92” vervangen door „op eigen initiatief dan wel op verzoek van de andere toezichhoudende instantie, een Staat die onder haar bevoegdheid valt of van natuurlijke of rechtspersonen die een gewettigd belang doen gelden.””.

Artikel 2

De aan de respectieve taalversies van dit besluit gehechte teksten in de IJslandse en de Noorse taal van Verordening (EG) nr. 870/95 zijn authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, op voorwaarde dat alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 1 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 13/96

van 1 maart 1996

tot wijziging van bijlage XX (Milieu) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage XX bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 75/95⁽¹⁾;

Overwegende dat Richtlijn 94/66/EG van de Raad van 15 december 1994 tot wijziging van Richtlijn 88/609/EEG inzake beperking van de emissies van bepaalde verontreinigende stoffen in de lucht door grote stookinstallaties⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In bijlage XX bij de Overeenkomst wordt in punt 19 (Richtlijn 88/609/EEG van de Raad) het volgende streepje ingelast:

„, gewijzigd bij

— 394 L 0066: Richtlijn 94/66/EG van de Raad van 15 december 1994 (PB nr. L 337 van 24. 12. 1994, blz. 83).”.

Artikel 2

De tekst van Richtlijn 94/66/EG in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 1 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

⁽¹⁾ PB nr. L 57 van 7. 3. 1996, blz. 41.

⁽²⁾ PB nr. L 337 van 24. 12. 1994, blz. 83.

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 14/96

van 4 maart 1996

tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage II bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 13/95⁽¹⁾;

Overwegende dat Richtlijn 95/42/EG van de Commissie van 19 juli 1995 tot wijziging van Richtlijn 93/102/EG houdende wijziging van Richtlijn 79/112/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Statens inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In hoofdstuk XII van bijlage II bij de Overeenkomst wordt in punt 18 (Richtlijn 79/112/EEG van de Raad) het volgende streepje ingelast:

„— 395 L 0042: Richtlijn 95/42/EG van de Commissie van 19 juli 1995 (PB nr. L 182 van 2. 8. 1995, blz. 20).”.

Artikel 2

De tekst van Richtlijn 95/42/EG in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 4 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

⁽¹⁾ PB nr. L 83 van 13. 4. 1995, blz. 45.

⁽²⁾ PB nr. L 182 van 2. 8. 1995, blz. 20.

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 15/96

van 4 maart 1996

tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” genoemd, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage II bij de Overeenkomst werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 46/95⁽¹⁾;

Overwegende dat Richtlijn 95/35/EG van de Commissie van 14 juli 1995 tot wijziging van Richtlijn 91/414/EEG van de Raad betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen;

Overwegende dat Richtlijn 95/36/EG van de Commissie van 14 juli 1995 tot wijziging van Richtlijn 91/414/EEG van de Raad betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen⁽³⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In hoofdstuk XV van bijlage II bij de Overeenkomst worden in punt 12.A (Richtlijn 91/414/EEG van de Raad) de volgende streepjes toegevoegd:

„— 395 L 0035: Richtlijn 95/35/EG van de Commissie van 14 juli 1995 (PB nr. L 172 van 22. 7. 1995, blz. 6);

395 L 0036: Richtlijn 95/36/EG van de Commissie van 14 juli 1995 (PB nr. L 172 van 22. 7. 1995, blz. 8).”.

Artikel 2

De aan de respectieve taalversies van dit besluit gehechte teksten in de IJslandse en de Noorse taal van Richtlijn 95/35/EG en Richtlijn 95/36/EG zijn authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, op voorwaarde dat alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

⁽¹⁾ Nog niet verschenen in het Publikatieblad.

⁽²⁾ PB nr. L 172 van 22. 7. 1995, blz. 6.

⁽³⁾ PB nr. L 172 van 22. 7. 1995, blz. 8.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 4 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 16/96

van 4 maart 1996

tot wijziging van bijlage XV (Staatssteun) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte zoals aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” genoemd, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage XV bij de Overeenkomst werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 21/95⁽¹⁾;

Overwegende dat de Raad van de Europese Unie zijn goedkeuring heeft gehecht aan Verordening (EG) nr. 3094/95 van de Raad van 22 december 1995 betreffende de steunverlening aan de scheepsbouw⁽²⁾, waarin de voorschriften zijn opgenomen welke in het kader van de OESO-Overeenkomst inzake normale concurrentievoorwaarden in de commerciële scheepsbouw- en scheepsreparatiesector dienen te worden nageleefd;

Overwegende dat op grond van artikel 10 van Verordening (EG) nr. 3094/95, bij het niet op 1 januari 1996 in werking treden van de OESO-Overeenkomst inzake normale concurrentievoorwaarden in de commerciële scheepsbouw- en scheepsreparatiesector, de desbetreffende artikelen van Richtlijn 90/684/EEG van de Raad van 21 december 1990 betreffende de steunverlening aan de scheepsbouw⁽³⁾, zoals laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 94/73/EG⁽⁴⁾, van kracht blijven tot die Overeenkomst in werking treedt, maar niet langer dan tot 1 oktober 1996;

Overwegende dat de desbetreffende artikelen van Richtlijn 90/684/EEG, zoals opgenomen in de EER-Overeenkomst, met het oog op vrijwaring van de homogeniteit van de voorschriften binnen de EER, voor de EER van kracht moeten blijven zolang zij binnen de Europese Unie toepasselijk zijn;

Overwegende dat punt 1b van bijlage XV bij de Overeenkomst derhalve dient te worden gewijzigd,

BESLUIT:

Artikel 1

In bijlage XV bij de Overeenkomst wordt in punt 1b (Richtlijn 90/684/EEG van de Raad) de volgende aanpassing toegevoegd:

- „t) artikel 13 wordt als volgt gelezen: „Deze richtlijn blijft van kracht tot de artikelen 1 tot en met 9 van Verordening (EG) nr. 3094/95 van de Raad betreffende de steunverlening aan de scheepsbouw in werking treden in de Europese Gemeenschap, maar niet langer dan tot 1 oktober 1996.”.”.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, op voorwaarde dat alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden. Het is toepasselijk met ingang van 1 januari 1996.

⁽¹⁾ PB nr. L 158 van 8. 7. 1995, blz. 43.

⁽²⁾ PB nr. L 332 van 30. 12. 1995, blz. 1.

⁽³⁾ PB nr. L 380 van 31. 12. 1990, blz. 27.

⁽⁴⁾ PB nr. L 351 van 31. 12. 1994, blz. 10.

Artikel 3

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 4 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 11/96

van 12 maart 1996

tot wijziging van bijlage VI (Sociale zekerheid) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” genoemd, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage VI bij de Overeenkomst werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 1/96⁽¹⁾;

Overwegende dat de toepassing van Besluit nr. 155 van 6 juli 1994 betreffende de modelformulieren ten behoeve van toepassing van de Verordeningen (EEG) nr. 1408/71 en (EEG) nr. 574/72 van de Raad (E 401—411) voor de nieuwe Lid-Staten Oostenrijk, Zweden en Finland werd bevestigd bij Besluit nr. 157 van de Administratieve Commissie van de Europese Gemeenschappen voor de Sociale Zekerheid van Migrerende Werknemers van 1 juli 1995;

Overwegende dat het door de Administratieve Commissie van de Europese Gemeenschappen voor de Sociale Zekerheid van Migrerende Werknemers vastgestelde Besluit nr. 155 van 6 juli 1994 betreffende de modelformulieren ten behoeve van toepassing van de Verordeningen (EEG) nr. 1408/71 en (EEG) nr. 574/72 van de Raad (E 401—411)⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen;

BESLUIT:

Artikel 1

In bijlage VI bij de Overeenkomst wordt in punt 29 (Besluit nr. 130) het volgende streepje toegevoegd:

„— 395 D 0353: Besluit nr. 155 van 6 juli 1994 (E 401—411) (PB nr. L 209 van 5. 9. 1995, blz. 1)”.

Artikel 2

In bijlage VI bij de Overeenkomst wordt in punt 42 (Besluit nr. 147) het volgende streepje toegevoegd:

„, zoals gewijzigd bij:

— 395 D 0353: Besluit nr. 155 van 6 juli 1994 (E 401—411) (PB nr. L 209 van 5. 9. 1995, blz. 1)”.

Artikel 3

De aan de respectieve taalversies van dit besluit gehechte teksten in de IJslandse en de Noorse taal van Besluit nr. 155 zijn authentiek.

⁽¹⁾ PB nr. L 90 van 11. 4. 1996, blz. 38.

⁽²⁾ PB nr. L 209 van 5. 9. 1995, blz. 1.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, op voorwaarde dat alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 5

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 12 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 9/96

van 26 maart 1996

tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage II bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 15/96⁽¹⁾;

Overwegende dat Richtlijn 95/27/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 juni 1995 tot wijziging van Richtlijn 86/662/EEG betreffende de beperking van geluidsemissies van hydraulische graafmachines, kabelgraafmachines, dozers, laders en graaflaadmachines⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In hoofdstuk VI van bijlage II bij de Overeenkomst wordt in punt 10 (Richtlijn 86/662/EEG van de Raad) het volgende streepje ingelast:

„— 395 L 0027: Richtlijn 95/27/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 juni 1995 (PB nr. L 168 van 18. 7. 1995, blz. 14).”.

Artikel 2

De tekst van Richtlijn 95/27/EG in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 26 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

⁽¹⁾ Zie bladzijde 17 van dit Publikatieblad.

⁽²⁾ PB nr. L 168 van 18. 7. 1995, blz. 14.

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER**Nr. 17/96****van 26 maart 1996****tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-Overeenkomst**

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage II bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 14/96⁽¹⁾;

Overwegende dat Richtlijn 95/31/EG van de Commissie van 5 juli 1995 tot vaststelling van specifieke zuiverheidseisen voor zoetstoffen die in levensmiddelen mogen worden gebruikt⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:*Artikel 1*

1. In hoofdstuk XII van bijlage II bij de Overeenkomst wordt in punt 16 (Richtlijn 78/663/EEG van de Raad) het volgende streepje ingelast:

„— **395 L 0031:** Richtlijn 95/31/EG van de Commissie van 5 juli 1995 (PB nr. L 178 van 28. 7. 1995, blz. 1).”.

2. In hoofdstuk XII van bijlage II bij de Overeenkomst wordt na punt 46 (Richtlijn 89/107/EEG van de Commissie) het volgende punt ingevoegd:

„46.A. **395 L 0031:** Richtlijn 95/31/EG van de Commissie van 5 juli 1995 tot vaststelling van specifieke zuiverheidseisen voor zoetstoffen die in levensmiddelen mogen worden gebruikt (PB nr. L 178 van 28. 7. 1995, blz. 1).”.

Artikel 2

De tekst van Richtlijn 95/31/EG in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

⁽¹⁾ Zie bladzijde 16 van dit Publikatieblad.

⁽²⁾ PB nr. L 178 van 28. 7. 1995, blz. 1.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 26 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 18/96

van 26 maart 1996

tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie)
bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage II bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 38/94⁽¹⁾;

Overwegende dat Zesde Richtlijn 95/32/EG van de Commissie van 7 juli 1995 inzake voor de controle op de samenstelling van cosmetische produkten toe te passen analysemethoden⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In hoofdstuk XVI van bijlage II bij de Overeenkomst wordt na punt 6 (Vijfde Richtlijn 93/73/EEG van de Commissie) het volgende punt toegevoegd:

„7. 395 L 0032: Zesde Richtlijn 95/32/EG van de Commissie van 7 juli 1995 inzake voor de controle op de samenstelling van cosmetische produkten toe te passen analysemethoden (PB nr. L 178 van 28. 7. 1995, blz. 20).”.

Artikel 2

De tekst van Zesde Richtlijn 95/32/EG in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 26 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

⁽¹⁾ PB nr. L 372 van 31. 12. 1994, blz. 11.

⁽²⁾ PB nr. L 178 van 28. 7. 1995, blz. 20.

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 19/96

van 26 maart 1996

tot wijziging van bijlage XIII (Vervoer) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage XIII bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 74/95⁽¹⁾;

Overwegende dat Richtlijn 95/50/EG van de Raad van 6 oktober 1995 betreffende uniforme procedures voor de controle op het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In bijlage XIII bij de Overeenkomst wordt na punt 17.C (Besluit 93/704/EG van de Raad) het volgende punt toegevoegd:

„17.D. 395 L 0050: Richtlijn 95/50/EG van de Raad van 6 oktober 1995 betreffende uniforme procedures voor de controle op het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (PB nr. L 249 van 17. 10. 1995, blz. 35).”.

Artikel 2

De tekst van Richtlijn 95/50/EG in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 26 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

⁽¹⁾ PB nr. L 57 van 7. 3. 1996, blz. 36.

⁽²⁾ PB nr. L 249 van 17. 10. 1995, blz. 35.

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 20/96

van 26 maart 1996

tot wijziging van bijlage XIII (Vervoer) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage XIII bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 8/96⁽¹⁾;

Overwegende dat Richtlijn 95/21/EG van de Raad van 19 juni 1995 betreffende de naleving, met betrekking tot de schepen die gebruik maken van havens in de Gemeenschap en varen in de onder de jurisdictie van de Lid-Staten vallende wateren, van internationale normen op het gebied van de veiligheid van schepen, voorkoming van verontreiniging en leef- en werkomstandigheden aan boord (havenstaatcontrole)⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In bijlage XIII bij de Overeenkomst wordt na punt 56.A (Verordening (EEG) nr. 2158/93 van de Commissie) het volgende punt toegevoegd:

„56.B. 395 L 0021: Richtlijn 95/21/EG van de Raad van 19 juni 1995 betreffende de naleving, met betrekking tot de schepen die gebruik maken van havens in de Gemeenschap en varen in de onder de jurisdictie van de Lid-Staten vallende wateren, van internationale normen op het gebied van de veiligheid van schepen, voorkoming van verontreiniging en leef- en werkomstandigheden aan boord (havenstaatcontrole) (PB nr. L 157 van 7. 7. 1995, blz. 1).”.

Artikel 2

De tekst van Richtlijn 95/21/EG in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 26 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

⁽¹⁾ PB nr. L 102 van 25. 4. 1996, blz. 51.

⁽²⁾ PB nr. L 157 van 7. 7. 1995, blz. 1.

BESLUIT VAN HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER

Nr. 21/96

van 26 maart 1996

tot wijziging van bijlage XIII (Vervoer) bij de EER-Overeenkomst

HET GEMENGD COMITÉ VAN DE EER,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als aangepast bij het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, hierna „de Overeenkomst” te noemen, inzonderheid op artikel 98,

Overwegende dat bijlage XIII bij de Overeenkomst laatstelijk werd gewijzigd bij Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 8/96⁽¹⁾;

Overwegende dat Resolutie 95/C 264/01 van de Raad van 28 september 1995 over de toepassing van telematica in het wegverkeer⁽²⁾ in de Overeenkomst dient te worden opgenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

In bijlage XIII bij de Overeenkomst word na punt 85 (Resolutie 95/C 169/03 van de Raad) het volgende punt toegevoegd:

„86. 395 Y 1011(01): Resolutie 95/C 264/01 van de Raad van 28 september 1995 over de toepassing van telematica in het wegverkeer (PB nr. C 264 van 11. 10. 1995, blz. 1).”.

Artikel 2

De tekst van Resolutie 95/C 264/01 in het IJslands en het Noors, die aan de onderscheiden taalversies van dit besluit is gehecht, is authentiek.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 1 april 1996, mits alle in artikel 103, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgevingen aan het Gemengd Comité van de EER hebben plaatsgevonden.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het EER-gedeelte van en het EER-supplement bij het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 26 maart 1996.

Voor het Gemengd Comité van de EER

De Voorzitter

P. BENAVIDES

⁽¹⁾ PB nr. L 102 van 25. 4. 1996, blz. 51.

⁽²⁾ PB nr. C 264 van 11. 10. 1995, blz. 1.

TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEIT VAN DE EVA

BESCHIKKING Nr. 106/95/COL

VAN DE TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEIT VAN DE EVA

van 31 oktober 1995

ten aanzien van de vrijstelling van verpakkingsglas van de basisheffing op wegwerpverpakkingen voor dranken (Steunmaatregel van de Staten nr. 95-002 (Noorwegen))

DE TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEIT VAN DE EVA,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte⁽¹⁾, met name op de artikelen 61 tot en met 63,

Gelet op de Overeenkomst tussen de EVA-Staten betreffende de oprichting van een toezichthoudende autoriteit en een Hof van Justitie⁽²⁾, met name op artikel 1 van Protocol 3,

Na de betrokken partijen overeenkomstig deze artikelen in de gelegenheid te hebben gesteld haar hun opmerkingen kenbaar te maken,

Overwegende hetgeen volgt:

I. DE FEITEN

1. De aanmelding

Bij schrijven van 20 januari 1995, dat bij de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA is binnengekomen op 24 januari 1995 (ref. 95-512 A), heeft de Noorse Regering overeenkomstig artikel 1, lid 3, van Protocol 3 bij de Toezichtovereenkomst het voornemen aangemeld om verpakkingsglas vrij te stellen van de basisheffing⁽³⁾ („Grunnavgift på engangsemballasje for drikkevarer”, parlementair besluit St. prp. 1 (1994-1995)) op wegwerpdrankverpakkingen, dat wil zeggen, op verpakkingen die niet meer dan eenmaal voor hetzelfde doel worden gebruikt zonder verwerkt te worden. De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA heeft bij brief van 3 februari 1995 (ref. 95-573 D) de Noorse Regering om bijkomende informatie verzocht. De gevraagde informatie werd aan de Toezichthoudende Autoriteit toegestuurd per fax (ref. 95-979 A), welke was gedateerd op 15 februari 1995 en werd ontvangen op 16 februari 1995.

2. De inhoud en doelstelling van de steunmaatregel

De Noorse Regering heeft voorgesteld verpakkingsglas vrij te stellen van een indirecte heffing op wegwerpdrankverpakkingen. Het niveau van de belasting bedraagt momenteel 0,70 Nkr. per eenheid binnenverpakking. Hoewel de belastingvrijstelling zal gelden ten aanzien van alle verpakkingsglas, ongeacht of het in Noorwegen is geproduceerd of is ingevoerd, is de voornaamste doelstelling van de steunmaatregel sectoraal, of meer bepaald het handhaven van de productie te PLM Moss Glassverk A/S. Het PLM-concern had oorspronkelijk besloten de productie in Noorwegen te beëindigen wegens gebrek aan rendabiliteit.

⁽¹⁾ Hierna: „EER-Overeenkomst”.

⁽²⁾ Hierna: „Toezichtovereenkomst”.

⁽³⁾ De term „basisheffing” („grunnavgift”) wordt onder meer gebruikt om deze heffing te onderscheiden van de gedifferentieerde milieuheffing op recycleerbare verpakking.

De rendabiliteit van PLM Moss Glassverk A/S is volgens de Noorse autoriteiten aanzienlijk aangetast door de structuur van de milieuheffingen in Noorwegen, meer bepaald de heffingen op drankverpakking. Noorse heffingen op drankverpakkingen en aan energie gelieerde heffingen zijn volgens de aanmelding buitengewoon hoog in vergelijking met andere EER-landen. De Noorse Regering heeft het nodig geacht deze gevolgen te ondervangen met de voorgenomen steunmaatregel.

PLM Moss Glassverk A/S is de voornaamste gebruiker van glasafval dat is ingezameld en verwerkt met het oog op recyclage, en wordt derhalve door de Noorse autoriteiten beschouwd als een essentieel onderdeel van de Noorse glasrecyclageregeling. De Noorse autoriteiten zijn van mening dat de Noorse glasrecyclageregeling ernstig in gevaar komt indien het PLM-concern PLM Moss Glassverk A/S sluit.

De Noorse autoriteiten zijn van mening dat de steun gerechtvaardigd is krachtens de uitzonderingen van artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-Overeenkomst in verband met het belang van het behoud van de glasproductie in Noorwegen, de ermee verband houdende milieu-aspecten en de effecten van de uiteindelijke sluiting van de onderneming op de werkgelegenheid in een regio waarvan de industrie in verval is.

3. PLM Moss Glassverk A/S en de markt van drankverpakkingen

PLM Moss Glassverk A/S

PLM Moss Glassverk A/S is de enige Noorse producent van verpakkingsglas. De productiefaciliteiten van de onderneming zijn gevestigd in Moss, het administratieve centrum van de provincie Østfold, waar de onderneming een van de belangrijkste werkgevers is. De onderneming is een dochteronderneming van het PLM-concern, waarvan het hoofdkantoor in Zweden gevestigd is⁽¹⁾. Het PLM-concern verwierf Moss Glassverk A/S⁽²⁾ na het faillissement van de onderneming in 1989. De Noorse dochteronderneming heeft sinds 1992 te kampen met verliezen. In 1993 bedroegen de verliezen 10,3 miljoen Nkr.

PLM Moss Glassverk A/S biedt werkgelegenheid aan 285 personen. De productiefaciliteiten bestaan uit twee smeltovens en vier installaties die tegelijkertijd via vijf productielijnen kunnen produceren. De smeltovens hebben een levensduur van acht jaar, waarna zij opnieuw moeten worden opgebouwd. De levensduur van een van de ovens loopt ten einde in 1995, terwijl de levensduur van een andere in 1996 verstrijkt. Het PLM-concern moest derhalve besluiten of het de oven tijdelijk zou herstellen voor een bedrag van 20 miljoen Nkr., of zou investeren in een nieuwe smeltoven voor een bedrag van 33 miljoen Nkr. In beide gevallen zouden aanvullende investeringen in de andere oven nodig zijn.

De eerste mogelijkheid veronderstelde dat de productie in Noorwegen geleidelijk zou worden verminderd in de periode 1995-1998, terwijl de investeringen in en de productie van de fabriek van het PLM-concern te Limmared in Zweden zouden worden verhoogd. De tweede mogelijkheid zou voortzetting van de productie in Noorwegen mogelijk maken tot na het jaar 2000. PLM verbond echter aan het tweede alternatief de voorwaarde dat de productie in Noorwegen kon worden geacht rendabel te worden.

Op 5 december 1994 besloot het PLM-concern aanvankelijk de productie in PLM Moss Glassverk A/S geleidelijk te verminderen. Het besluit was gebaseerd op het kostennadeel van de productie in Noorwegen wegens de hoge milieu- en energiebelasting. Na overleg tussen het PLM-concern en de Noorse Regering stemde het concern echter in met de bovengenoemde tweede mogelijkheid.

De productiecijfers van PLM Moss Glassverk A/S voor de periode 1990-1994 laten beduidende schommelingen zien in waarde en fysiek volume van de productie van de onderneming. De waarde per eenheid van wegwerpverpakkingen voor frisdranken, de productcategorie van de onderneming die naar verwachting het meest beïnvloed zal worden door de vrijstelling van de basisheffing, is gedurende de onderzochte periode aanzienlijk gedaald.

⁽¹⁾ PLM is een der belangrijkste verpakkingsproducenten in Europa. PLM vervaardigt en verkoopt een ruim assortiment voor consumentenartikelen bestemde verpakkingen van metaal, glas en plastic.

⁽²⁾ Opgericht in 1898.

Steun ten behoeve van Moss Glassverk A/S

De Noorse autoriteiten hebben het financiële voordeel voor PLM Moss Glassverk A/S van de belastingvrijstelling op verpakkingsglas geraamd op 13 miljoen Nkr. per jaar, op grond van een vermenigvuldiging van de door Moss Glassverk A/S geproduceerde eenheden wegwerpverpakkingsglas met de heffing per stuk van 0,70 Nkr.

In 1994 ontving Moss Glassverk A/S een rechtstreekse subsidie van 11 miljoen Nkr. die door het Noorse parlement⁽¹⁾ in 1993 was verleend krachtens een tijdelijke subsidieregeling om de inzameling en de recyclage van glas in Noorwegen veilig te stellen. Norsk Glassgjenvinning A/S, de onderneming die gespecialiseerd is in het inzamelen en verwerken van glas met het oog op hergebruik als grondstof, genoot in 1994 een subsidie van 1 miljoen Nkr. krachtens dezelfde regeling. De tijdelijke subsidieregeling verstreek op 31 december 1994.

De Noorse markt voor drankverpakkingen

De markt voor drankverpakkingen kan niet worden onderscheiden van de drankenmarkt. Aan de vraagzijde zal de consument normalerwijze een gelijktijdige keuze maken tussen verschillende dranken en verschillende verpakkingen. Aan de aanbodzijde geschiedt de produktie van verpakkingen vaak gelijktijdig met de produktie en „botteling” van de drank, afhankelijk van het verpakkingsmateriaal. Verpakkingsglas moet echter afzonderlijk worden geproduceerd.

De volgende informatie, welke afkomstig is uit algemenere bronnen, geeft een beeld van de voornaamste kenmerken van de Noorse markt voor dranken en drankverpakkingen.

Bier wordt normalerwijze verkocht in glazen retourflessen (72 % marktaandeel in 1993) of in vaten (27 % marktaandeel in 1993). Wat wegwerpverpakking betreft, wordt alleen blik gebruikt, dat slechts een aandeel van 1 % van de biermarkt vertegenwoordigt. Plasticverpakking wordt klaarblijkelijk slechts in zeer beperkte mate gebruikt voor bier.

Wat koolzuurhoudende frisdranken betreft, hebben plastic retourflessen deze markt veroverd op glazen flessen. Het marktaandeel van glazen retourflessen is gedaald van 88 % in 1990 tot 26 % in 1993, terwijl het aandeel van plasticverpakking is toegenomen van 1 % tot 73 % in dezelfde periode⁽²⁾. Net als bij bier heeft blik een marktaandeel van 1 %. De marktaandelen van verpakkingsglas voor sappen en andere niet-koolzuurhoudende frisdranken blijken relatief stabiel te zijn, hoewel de beschikbare informatie ook in dit marktsegment op een lichte daling voor glas duidt.

De totale consumptie in Noorwegen in 1990 bedroeg 222 miljoen liter bier, 370 miljoen liter koolzuurhoudende frisdranken en 200 miljoen liter niet-koolzuurhoudende frisdranken.

Onderstaande tabel 1 is afgeleid uit de gegevens⁽³⁾ die bekendgemaakt zijn door de Noorse federatie van verpakkingsproducenten⁽⁴⁾. Het HS-classificatiestelsel laat geen afzonderlijke identificatie toe van uitvoer en invoer van metalen of plastic drankverpak-

⁽¹⁾ Budsjettinnstilling S II (1993-94), hoofdstuk 1442, post 70.

⁽²⁾ Volgens het Ministerie van Industrie en Energie is het marktaandeel van plastic retourflessen verder toegenomen tot ongeveer 93 % in 1994, eveneens ten koste van glasverpakkingen.

⁽³⁾ Bron: NOS Utenrikshandel.

⁽⁴⁾ Den Norske Emballasjeforening — Emballasjeindustriens Landsforening (EIL).

king. Dusdanige verpakking is derhalve niet opgenomen in tabel 1. Uit de tabel blijkt een algemene verhoging van de uitvoer van glazen flessen voor alcoholhoudende en niet-alcoholhoudende produkten, die alleen geproduceerd kunnen zijn bij PLM Moss Glassverk A/S. Deze opmerking ligt op de lijn van het besluit van het PLM-concern om één van zijn produktiefabrieken in Zweden (Hammar) te sluiten en een gedeelte van de produktie na de verwerving van Moss Glassverk A/S over te brengen naar Noorwegen. De invoer van glazen flessen in Noorwegen is eveneens gestegen in dezelfde periode, hoewel de volumes geringer zijn.

Tabel 1

Invoer en uitvoer van drankverpakking

(in miljoen Nkr.)

HS nr.	Beschrijving	1990		1991		1993	
		Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer
	<i>Verpakkingsglas</i>						
7001.9001	Flessen voor bier en mineraalwater	2,0	23,6	8,1	22,4	7,1	31,5
7001.9002	Flessen voor wijn, likeur of vruchtesap	4,5	0,2	2,9	13,0	2,6	23,7
7001.9005	Andere flessen	12,1	9,1	14,4	25,6	17,1	6,7

4. Heffingen op drankverpakking

Een basisheffing („grunnavgift”) op wegwerpdrankverpakking werd op 1 januari 1994 door het parlement ingevoerd⁽¹⁾. Het per 1 januari 1995 geldende tarief is 0,70 Nkr. per eenheid. De heffing wordt geheven over alle wegwerpverpakkingen, ongeacht de recuperatie- of recyclageratio's. Wegwerpverpakking is gedefinieerd⁽²⁾ als verpakking die niet voor hetzelfde doel kan worden hergebruikt. De basisheffing wordt geheven over wegwerpverpakking⁽³⁾ van alle dranken uitgezonderd a) melk en melkprodukten, b) dranken op basis van koffie, thee, cacao, chocolade en concentraten van deze produkten en c) produkten in poedervorm.

De basisheffing wordt voor alle soorten verpakking op gelijke wijze geïnd, hetzij bij de invoer, hetzij wanneer de verpakking met de drank wordt gevuld en het produkt gereed is. De basisheffing wordt niet rechtstreeks door PLM Moss Glassverk A/S betaald. De heffing geldt niet voor drankverpakkingen die uit Noorwegen worden uitgevoerd.

Deze basisheffing wordt momenteel door de Toezichthoudende Autoriteit onderzocht op de verenigbaarheid daarvan met artikel 14 van de EER-Overeenkomst.

Parallel aan de basisheffing werd op 1 januari 1994 een gedifferentieerde milieuheffing⁽⁴⁾ ingevoerd, die in beginsel voor alle drankverpakkingen geldt. Het tarief is gedifferentieerd naar bereikt recyclageresultaat voor alle verpakkingscategorieën, in overeenstemming met de voorschriften inzake inzamelsystemen voor drankverpakkingen. Het volle tarief voor verpakkingen die niet opnieuw worden gebruikt is 3 Nkr. per eenheid, terwijl het verminderde tarief voor hergebruikt verpakkingsglas 1,05 Nkr. bedraagt. Voor andere drankverpakkingen dan glas bestaan nog geen inzamel- en recyclagesystemen, maar deze worden momenteel ingevoerd⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ St.prp. nr. 1 (1994-95) Skatter og avgifter til statskassen. Grunnavgift på engangsemballasje for drikkevarer.

⁽²⁾ Zie punt 2, onder b), van „Forskrifter om grunnavgift på engangsemballasje for drikkevarer. Fastsatt av Finansdepartementet 30. desember 1993”.

⁽³⁾ Inhoud minder dan 4 liter.

⁽⁴⁾ De milieuheffing en de regels voor inzamelsystemen voor drankverpakking zijn nader beschreven in de beschikking van de Autoriteit van 13 april 1995 om de onderzoeksprocedure in te leiden (PB nr. C 212 van 17. 8. 1995, blz. 6).

⁽⁵⁾ De Noorse industrie sloot op 14 september 1995 vier overeenkomsten met het Ministerie van Milieu betreffende recyclage van andere verpakkingsmaterialen.

5. De Noorse regeling voor inzameling en recyclage van glasafval

De inzameling en recyclage van verpakkingsglas is gebaseerd op de voorschriften inzake de retourregeling voor drankverpakkingen van 10 december 1993.

De inzameling van glasafval in Noorwegen begon in 1988. In 1992 nam PLM Moss Glassverk A/S het initiatief om Norsk Glassgjenvinning A/S (NGG) op te richten, een onderneming die gespecialiseerd is in het ophalen en verwerken van glas met het oog op hergebruik als grondstof. NGG ging in 1993 van start en is, overeenkomstig bovengenoemde regeling als retourregeling erkend door de autoriteit, belast met het toezicht op verontreiniging. De retourratio van NGG's retourregeling is voor 1995 geraamd op 65 %. De kosten van deze regeling worden gedekt door een recyclagevergoeding per eenheid verpakkingsglas, die de leden van NGG betalen, alsmede door de opbrengsten uit de verkoop door NGG van verwerkt glasafval. De leden van NGG betalen derhalve momenteel de basisheffing (0,70 Nkr. per eenheid), de milieuheffing tegen verlaagd tarief (35 % van de milieuheffing of 1,05 Nkr. per eenheid), alsmede de recyclagevergoeding aan NGG.

NGG koopt glasafval van gemeenten die het afzonderlijk ophalen. NGG verwerkt vervolgens het glasafval en verkoopt het als grondstof aan PLM Moss Glassverk of aan andere kopers. NGG neemt al het glasafval in, met inbegrip van afval van de glasproductie van PLM Moss Glassverk A/S en ingevoerd glas. Dit betekent dat meer glas wordt ingezameld (38 000 ton in 1995) dan PLM Moss Glassverk A/S kan recyclen (25 000 ton in 1995). Dit leidde er in 1995 toe dat glasafval dat door NGG werd ingezameld, gebruikt werd voor de productie van een bijzonder soort minerale wol („glava”). Verwacht wordt dat NGG in 1995 ongeveer 6 000 ton grondstof zal leveren voor de productie van „glava”. Het Noorse onderzoeksinstituut Sintef heeft een project gestart voor onderzoek van de mogelijkheid om glasafval als grondstof te gebruiken bij de productie van een speciaal soort beton („glass betong”). Dit project staat echter nog in de kinderschoenen. Voor de resterende 7 000 ton is nog geen toepassing gevonden, maar de mogelijkheid van uitvoer wordt onderzocht.

II. DE PROCEDURE OP GROND VAN ARTIKEL 1, LID 2, VAN PROTOCOL 3 BIJ DE TOEZICHTOVEREENKOMST

1. Onderzoeksprocedure

De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA besloot op 13 april 1995 (Beschikking nr. 40/95/COL) ten aanzien van de voorgenomen steun de formele onderzoeksprocedure in te leiden. De Noorse Regering werd hiervan bij schrijven van 18 april 1995 (ref. 95-2478 D) in kennis gesteld. Hierbij was een kopie van de beschikking van de Autoriteit van 13 april 1995 gevoegd, waarin de Noorse Regering werd uitgenodigd haar opmerkingen binnen een maand na ontvangst van de beschikking kenbaar te maken, en de Autoriteit alle inlichtingen te verstrekken die nodig waren voor het onderzoek van de zaak. De Noorse Regering werd herinnerd aan haar verplichting om de voorgenomen maatregelen niet ten uitvoer te leggen voordat de onderzoeksprocedure tot een eindbeschikking zou hebben geleid. De Noorse Regering maakte bij schrijven van 30 mei 1995, dat op dezelfde dag werd ontvangen (ref. 95-3289 A), haar opmerkingen over de beschikking van de Autoriteit kenbaar. De voorgenomen steun werd besproken tijdens een bijeenkomst met de Noorse autoriteiten op 12 juni 1995.

De Commissie van de Europese Gemeenschappen werd overeenkomstig Protocol 27 bij de EER-Overeenkomst van de zaak in kennis gesteld middels een afschrift van de beschikking. Een samenvatting hiervan werd in de vorm van een bekendmaking gepubliceerd in het EER-deel en het EER-supplement van het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* (PB nr. C 212 van 17 augustus 1995, blz. 6 tot en met 13). Hierbij werden de andere EVA-Statens die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, de Lid-Statens van de Europese Unie en overige belanghebbenden uitgenodigd hun opmerkingen binnen één maand na dagtekening van de bekendmaking kenbaar te maken.

De Autoriteit heeft opmerkingen ontvangen van de volgende belanghebbende partijen: Beverage Can Makers Europe (ref. 95-5245 A), Elopak A/S (ref. 95-5376 A), Tetrapak A/S (ref. 95-5374 A), Prosess- og foredlingsindustriens Landsforening (ref. 95-5416 A) en Norges Dagligvarehandels Forbund (ref. 95-5618 A). De Autoriteit zond bij schrijven van 21 september 1995 (ref. 95-5504 D) en 4 oktober 1995 (ref. 95-5800 D) afschriften van de opmerkingen van deze belanghebbenden aan de Noorse Regering met het verzoek hierop te reageren. De opmerkingen van de Noorse Regering werden op 20 oktober 1995 per fax ontvangen (ref. 95-6092 A).

2. Opmerkingen van de Noorse Regering

De Noorse autoriteiten benadrukken twee factoren met betrekking tot de uitzondering op het in artikel 61, lid 1, vervatte algemene verbod van staatssteun, onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, onder c), en de afgeleide regels voor staatssteun voor milieudoelinden. De eerste is de belangrijke rol die PLM Moss Glassverk A/S speelt in het Noorse recyclagesysteem voor glasafval, en de tweede zijn de negatieve financiële gevolgen van de heffing voor de onderneming. Mede gelet op de overige milieuheffingen en de moeilijke en snel veranderende marktvoorwaarden, zijn zij van mening dat de onderneming ernstige nadelige gevolgen heeft ondervonden van de invoering van de nieuwe milieuheffing op drankverpakkingen.

De Noorse autoriteiten erkennen dat de voorgestelde uitzondering op de basisheffing voor verpakkingsglas neerkomt op staatssteun in de zin van artikel 61 van de EER-Overeenkomst en hebben derhalve de voorgenomen maatregel aangemeld bij de Autoriteit. Zij delen ook de mening dat artikel 61 niet kan worden gebruikt om de regels van de Overeenkomst inzake het vrije verkeer van goederen te frustreren. De Noorse autoriteiten stellen zich echter op het standpunt dat een uitzondering op de basisheffing voor recycleerbaar glas niet tot dergelijke gevolgen zal leiden. Zij zijn niet van mening dat de vrijstelling aanleiding geeft tot discriminatie tussen nationale en ingevoerde produkten, omdat alle glazen wegwerpverpakkingen, met inbegrip van de ingevoerde verpakkingen, van de basisheffing zullen worden vrijgesteld.

Voorts zijn de Noorse autoriteiten van mening dat de in artikel 61, lid 3, onder c), vervatte uitzondering de onderhavige vrijstelling van het algemene verbod op steun van artikel 61, lid 1, toelaat. Hierbij verwijzen zij naar punt 15.4.3.(1) van de Kaderregeling inzake staatssteun⁽¹⁾, volgens welk staatssteun in verband met afvalverwerking en een tijdelijke vrijstelling van nieuwe milieuheffingen toelaatbaar zijn.

Onder verwijzing naar de marktsituatie voor verwerkt glasafval in Noorwegen en het recyclagesysteem voor glasafval⁽²⁾ concluderen de Noorse autoriteiten dat het recyclagesysteem voor glas overwegend steunt op het vermogen van PLM Moss Glassverk A/S om dit glas te recycleren, omdat er momenteel nog geen haalbare alternatieven voorhanden zijn. Indien de enige Noorse glasfabriek zou sluiten, zou het gehele systeem bedreigd worden.

Wat betreft punt 15.4.3.(3) van de Kaderregeling inzake staatssteun, volgens welk een tijdelijke vrijstelling van nieuwe milieuheffingen toelaatbaar is wanneer deze noodzakelijk is om het daardoor ontstane verlies aan concurrentievermogen te compenseren, en de vraag van de Autoriteit of er werkelijk sprake is van verlies aan concurrentievermogen, oordelen de Noorse autoriteiten dat het concurrentienadeel voor PLM Moss Glassverk A/S in een breder verband moet worden gezien. Volgens hun aanvankelijke aanmelding, die later is aangevuld met statistische gegevens, achten zij voldoende bewezen dat PLM Moss Glassverk A/S een scherpe daling van de vraag naar haar produkten heeft ondervonden, onder meer vanwege de introductie van nieuwe produkten (plastic flessen) op de markt. Deze situatie werd versterkt door de invoering van diverse milieuheffingen, die alle binnen een kort tijdsbestek hun uitwerking hadden op PLM Moss Glassverk A/S.

Dat de basisheffing niet geldt voor uitgevoerde goederen, betekent volgens de Noorse autoriteiten nog niet dat het internationale concurrentievermogen van PLM Moss Glassverk A/S niet is aangetast. De basisheffing wordt gezien als een hindernis voor het vestigen en onderhouden van een solide nationale productiebasis, die wordt gezien als een vereiste om in het buitenland te kunnen concurreren. Anderzijds wordt het niet passend geacht om in deze zaak het concurrentievermogen te beoordelen in het licht van de uitvoermogelijkheden, omdat glas vooral een nationaal produkt is, gezien de lage prijs en de grote omvang, zodat vervoer over lange afstanden niet erg winstgevend is. Volgens de Noorse autoriteiten is het echter duidelijk dat de onderneming in breder verband gezien een verlies aan concurrentievermogen heeft geleden, dat nog is versterkt door de gevolgen van de basisheffing.

Ten slotte benadrukken de Noorse autoriteiten, evenals in de oorspronkelijke aanmelding, dat bij het vaststellen van een beschikking in deze zaak rekening dient te worden gehouden met de moeilijke werkgelegenheidssituatie in de provincie Østfold, waar PLM Moss Glassverk A/S een belangrijk deel uitmaakt in het industriegebied van Moss, met de gevolgen die de beschikking zal hebben voor de enige glasproducent in Noorwegen en met het element van onzekerheid dat deze beschikking teweeg zal brengen in het Noorse systeem voor de inzameling van glas.

⁽¹⁾ Formele en materiële regels op het gebied van overheidssteun, door de Autoriteit vastgesteld op 19 januari 1994.

⁽²⁾ Zie punt 1.5 van deze beschikking.

3. Opmerkingen van belanghebbende derden

Beverage Can Makers Europe (BCME)⁽¹⁾ is van mening dat Noorwegen reeds discrimineert tussen hergebruik en recyclage, omdat de basisheffing de ondernemingen straft die wegwerpverpakkingen verkopen, ongeacht of deze verpakking al dan niet gerecycled is, en dat deze straf nog wordt verzwaard door de oplegging van een bijkomende gedifferentieerde milieuheffing voor recycleerbare verpakkingen, die afhankelijk is van het bereikte recyclageresultaat. De voorgestelde steun zou daarom verder discrimineren tegen drinkblikjes en tevens het recyclagesysteem voor glas levensvatbaar maken, zonder dat de recyclage van andere verpakkingsmaterialen wordt bevorderd door een vergelijkbare vrijstelling. BCME acht het steunvoornemen onlogisch, omdat dit de mededinging zou vervalsen en derhalve zou neerkomen op een handelsbarrière.

Elopak A/S en Tetra Pak A/S⁽²⁾ zijn de mening toegedaan dat de voorgestelde vrijstelling voor wegwerpverpakkingsglas niet zou moeten worden toegestaan, omdat hiermee zou worden gediscrimineerd tegen andere soorten drankverpakkingen, en derhalve tegen de letter en de geest van de EER-Overeenkomst. De basisheffing als zodanig wordt als strijdig met de EER-Overeenkomst en niet verdedigbaar op milieugronden beschouwd. Gesteld is dat de basisheffing met name verpakkingskarton treft, omdat meer dan tweederde van de verpakkingen waarvoor de heffing geldt, tot deze categorie behoort. De ondernemingen verklaren dat uit diverse levenscyclusanalyses blijkt dat kartonnen verpakkingen uit milieuoogpunt de voorkeur verdienen boven andere soorten verpakkingen — met inbegrip van herbruikbare verpakkingen voor dranken als melk en vruchtesap. De vullers en producenten van kartonnen drankverpakkingen in Noorwegen hebben nu ook een door de industrie gefinancierd retour- en inzamelsysteem, Norsk Returkartong A/S, die de met kartonnen verpakkingen verbonden afvalproblemen tegengaat.

Een vrijstelling voor glazen flessen zou aanzienlijke negatieve gevolgen kunnen hebben voor de afzet en het gebruik van kartonnen drankverpakkingen, omdat glazen flessen het meest voor de hand liggende substituut zijn voor kartonnen verpakkingen voor vruchtesap. Een discriminatie van 0,70 Nkr. per eenheid ten gunste van glazen verpakkingen zou gemakkelijk kunnen leiden tot een verschuiving in de vraag naar vruchtesapverpakkingen. Aangezien glazen wegwerpflessen aanzienlijk zwaarder zijn (10 tot 30 maal), zouden de afvalproblemen door deze verschuiving dramatisch toenemen, zelfs met een hoge retourratio. De gevolgen zouden dus tegengesteld zijn aan het doel dat de Noorse Regering met de basisheffing nastreeft.

Elopak A/S en Tetra Pak A/S zijn van mening dat de door de Noorse autoriteiten verstrekte statistieken achterhaald zijn. Indien de cijfers over 1994 zouden zijn verstrekt, zouden deze een stijging aantonen van het gebruik van wegwerpverpakkingen, gebaseerd op het succes van nieuwe dranken als Snapple en Fruitopia, die beide verkocht worden in glazen wegwerpflessen.

Prosess- og foredlingsindustriens Landsforening (PIL)⁽³⁾ huldigt het principiële standpunt dat een belastingbeleid dat discrimineert tussen verschillende soorten materialen voor drankverpakkingen niet te rechtvaardigen is uit milieuoogpunt. PIL heeft onlangs⁽⁴⁾ in samenwerking met andere industriële organisaties overeenkomsten⁽⁵⁾ met het Ministerie van Milieu en Industrie gesloten betreffende een uitgebreidere recyclage van afval. De overeenkomsten hebben betrekking op retourregelingen die zullen worden gefinancierd met door de industrie zelf betaalde vergoedingen. PIL is van mening dat de huidige belastingregeling voor drankverpakkingen een belemmering vormt voor de invoering van een recyclagesysteem voor alle drankverpakkingsmaterialen dat overeenkomt met de systemen voor ander verpakkingsafval, en dat deze regeling principieel in strijd is met de eerdergenoemde overeenkomsten.

Norges Dagligvarehandels Forbund (DF)⁽⁶⁾ verwijst naar de problemen die de leveranciers van basisgoederen voor huishoudelijk gebruik bij de invoering van een retoursysteem voor

⁽¹⁾ Beverage Can Makers Europe, opgericht in 1990, omschrijft zichzelf als een non-profitorganisatie die de Europese drankblikindustrie vertegenwoordigt.

⁽²⁾ Elopak A/S en Tetra Pak A/S zijn Noorse producenten van voornamelijk op karton gebaseerde drankverpakkingen.

⁽³⁾ Prosess- og foredlingsindustriens Landsforening telt de meeste Noorse producenten van drankverpakkingen onder haar leden, waaronder PLM Moss Glassverk A/S.

⁽⁴⁾ De overeenkomsten werden gesloten op 14 september 1995.

⁽⁵⁾ In de overeenkomsten zijn de richtniveaus voor de inzameling en recyclage van plastic, metaal, karton en bruin papier vastgelegd.

⁽⁶⁾ Noorse federatie van leveranciers van basisgoederen voor huishoudelijk gebruik (levensmiddelen).

glas, metaal en PET-afval hebben ondervonden door het Noorse belastingsysteem voor drankverpakkingen. Verwezen wordt naar de zogenoemde „Resirk-groep”⁽¹⁾ waartoe DF behoort. De groep heeft een verzoek aan de Noorse autoriteit voor het toezicht op vervuiling (SFT)⁽²⁾ ingediend om een retoursysteem voor wegwerpverpakkingen te kunnen invoeren. Voor dranken in wegwerpverpakkingen zal echter nog steeds een heffing per eenheid van 1,30 Nkr. plus BTW⁽³⁾ gelden. DF is van mening dat het belastingsysteem voor drankverpakkingen de economische levensvatbaarheid van het „Resirk”-systeem ondermijnt, waarmee wordt aangetoond dat het Noorse belastingsysteem voor drankverpakkingen leidt tot discriminatie tegen ingevoerde goederen.

De Noorse Regering heeft geen specifieke opmerkingen kenbaar gemaakt ten aanzien van bovengenoemde opvattingen.

III. BEOORDELING

De voorgenomen maatregel is een vorm van staatssteun

De Noorse autoriteiten hebben door de aanmelding van 20 januari 1995 voldaan aan hun verplichting krachtens artikel 1, lid 3, van Protocol 3 bij de Toezichtovereenkomst inzake de kennisgeving van voornemens om steun te verlenen of steunmaatregelen te wijzigen.

Aangezien de steun zou worden verleend in de vorm van een vrijstelling van een belasting die door de Noorse Regering geheven wordt, wordt de steun verleend door de overheid via overheidsmiddelen. Hoewel de vrijstelling van de basisheffing op wegwerpdrankverpakkingen gelijkelijk van toepassing is op binnenlandse en op ingevoerde produkten en de enige Noorse producent van verpakkingsglas (PLM Moss Glassverk A/S) niet bevoordeelt ten overstaan van andere producenten van verpakkingsglas in de EER, kan toch worden geconcludeerd dat de maatregel als staatssteun dient te worden aangemerkt. Een vrijstelling van de basisheffing op wegwerpdrankverpakkingen ten voordele van verpakkingsglas zou voornamelijk ten goede komen aan PLM Moss Glassverk A/S, de toonaangevende producent van verpakkingsglas op de Noorse markt. De onderneming wordt vrijgesteld van haar huidige verplichting de basisheffing te betalen op haar productie van wegwerpvverpakkingsglas voor dranken. De overige economische voordelen van de belastingvrijstelling ten behoeve van verpakkingsglas zullen waarschijnlijk ten goede komen aan een groot aantal producenten van verpakkingsglas of andere bedrijven op de drankenmarkten. Aangezien PLM Moss Glassverk A/S te kampen heeft met feitelijke en potentiële mededinging van substitutieprodukten van ander verpakkingsmateriaal dan glas in de EER, dreigt de steun echter de mededinging te vervalsen en het handelsverkeer ongunstig te beïnvloeden op het grondgebied waarop de EER-Overeenkomst betrekking heeft. Derhalve wordt geconcludeerd dat de voorgenomen maatregel steun behelst in de zin van artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst. Deze conclusie wordt bevestigd door de opmerkingen die de Autoriteit heeft ontvangen van belanghebbende derden en de Noorse autoriteiten.

Uitzonderingen op het algemene verbod van staatssteun

In het kader van de beslissing om de onderzoeksprocedure in te leiden, is de Autoriteit nagegaan of de uitzonderingsclausules van artikel 61, leden 1 en 3, van de EER-Overeenkomst van toepassing zijn, zodat de steun eventueel zou kunnen worden vrijgesteld van het algemene verbod op steunmaatregelen van artikel 61, lid 1. Geconcludeerd werd dat de in artikel 61, lid 2, onder a) tot en met c), en artikel 61, lid 3, onder a), b) en d), bedoelde uitzonderingen in het onderhavige geval niet van toepassing zijn.

In de aanmelding en de opmerkingen van de Noorse autoriteiten wordt als extra rechtvaardiging voor de voorgestelde steun de nadruk gelegd op de moeilijke situatie van de industrie en werkgelegenheid in de provincie Østfold, waar de onderneming een belangrijk deel uitmaakt van het industriegebied te Moss. De Autoriteit is tot de conclusie gekomen dat de in artikel 61, lid 3, onder a) en c), vermelde uitzonderingen voor regionale steun in het onderhavige geval niet van toepassing zijn, omdat de provincie Østfold geen deel uitmaakt van de kaart van de gebieden waarvoor steun wordt verleend in Noorwegen⁽⁴⁾, en de Noorse autoriteiten evenmin hebben voorgesteld deze te wijzigen, noch de steun hebben verleend uit hoofde van een algemene regeling voor regionale steun.

⁽¹⁾ De „Resirk-groep” bestaat uit vertegenwoordigers van detaillisten en van onder meer brouwerijen en mineraalwaterproducenten.

⁽²⁾ Statens forurensningstilsyn.

⁽³⁾ Belasting over de toegevoegde waarde.

⁽⁴⁾ Besluit nr. 157/94/COL van 16 november 1994 met betrekking tot de kaart van gebieden waarvoor steun verleend wordt (Noorwegen) (PB nr. C 14 van 19. 1. 1995, blz. 4).

In de aanmelding en de opmerkingen die de Noorse autoriteiten gedurende de onderzoeksperiode hebben ingediend, wordt de voorgenomen steun voornamelijk gerechtvaardigd met het argument dat vermeden moet worden dat PLM Moss Glassverk A/S de negatieve economische gevolgen zou ondervinden van de basisheffing op wegwerpverpakkingen voor dranken, teneinde het Noorse recyclagesysteem voor glasafval veilig te stellen. Derhalve, en overeenkomstig de beslissing om de onderzoeksprocedure in te stellen, wordt artikel 61, lid 3, onder c), met name in samenhang met de in hoofdstuk 15 van de Kaderregeling inzake staatssteun vervatte regels voor steun voor de bescherming van het milieu, beschouwd als de enige relevante uitzonderingsclausule waaraan de voorgenomen steun moet worden getoetst, voor zover dit artikel bepaalt dat steunmaatregelen toelaatbaar zijn „om de ontwikkeling . . . van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad”.

Om in aanmerking te komen voor een van de uitzonderingsbepalingen mag de maatregel niet strijdig zijn met de andere bepalingen van de EER-Overeenkomst, onder meer die inzake het vrije verkeer van goederen.

De steun zou voornamelijk de financiële resultaten van PLM Moss Glassverk A/S verbeteren en/of de onderneming in staat stellen een groter marktaandeel te behalen op de verpakkingsmarkt. De steun zou geen verband houden met startinvesteringen, de schepping van arbeidsplaatsen of enig ander tijdelijk project, en zou dus neerkomen op bedrijfssteun.

Bedrijfssteun op milieugronden

Overeenkomstig punt 15.4.3.(1) van de Kaderregeling inzake staatssteun zal de Toezicht houdende Autoriteit van de EVA doorgaans geen bedrijfssteun goedkeuren die de kosten dekt welke het gevolg zijn van de door bedrijven veroorzaakte vervuiling en hinder. De Autoriteit kan echter in bepaalde welomlijnde gevallen een uitzondering op dit beginsel maken. De Commissie van de Europese Gemeenschappen heeft dit gedaan voor afvalverwerking en vrijstellingen van milieuheffingen. Dergelijke gevallen worden op hun merites beoordeeld, in het licht van de strikte criteria die op deze beide gebieden moeten worden toegepast. Volgens deze criteria moet de steun:

1. uitsluitend extra produktiekosten in vergelijking met de traditionele kosten compenseren;
2. tijdelijk en degressief zijn teneinde stimulansen te bieden voor een snellere terugdringing van verontreiniging of rationalisering van het gebruik van hulpmiddelen;
3. niet in strijd zijn met andere bepalingen van de EER-Overeenkomst, in het bijzonder die inzake het vrije verkeer van goederen en diensten.

Wat de eerste voorwaarde betreft, stelt de Autoriteit vast dat de extra kosten van de produktie van dranken in wegwerpverpakkingen door de basisheffing worden gecompenseerd door de voorgenomen vrijstelling. De voorgestelde steun lijkt derhalve aan de eerste voorwaarde te voldoen.

Met betrekking tot de tweede voorwaarde heeft de Noorse Regering zich ertoe verbonden „de ontwikkelingen op de markt van gerecycleerd glas nauwlettend te volgen en zo nodig de noodzakelijkheid van een vrijstelling voor gerecycleerd glas van de basisheffing te heroverwegen”. De Autoriteit meent dat deze verbintenis niet toereikend is om de periode van beschikbaarheid van de steun te beperken. De steun zou derhalve niet tijdelijk zijn, omdat deze voor een onbepaalde periode zou gelden. Bovendien is de steun niet degressief, maar kan zelfs toenemen in de tijd, indien het tarief van de basisheffing, waarvan vrijstelling wordt verleend, verhoogd wordt. Aan de tweede voorwaarde voor goedkeuring van bedrijfssteun wordt dus niet voldaan.

Met betrekking tot de derde voorwaarde is de Autoriteit van mening dat het voorstel om glas vrij te stellen van de basisheffing zou leiden tot een verschillende belastingdruk voor recycleerbaar verpakkingsglas ten opzichte van andere recycleerbare verpakkingen zoals PET- of metalen verpakkingen. De reden voor dit onderscheid lijkt het levensvatbaar maken van een recyclagesysteem voor glas te zijn, terwijl de recyclage van ander verpakkingsmateriaal niet bevorderd wordt door een soortgelijke vrijstelling van de basisheffing. Daarom moet worden aangenomen dat de vrijstelling van de basisheffing voor recycleerbaar verpakkingsglas leidt tot een verschil in belastingheffing met vergelijkbare of concurrerende nationale produkten. Voorts worden sommige verpakkingen die onderworpen blijven aan de basisheffing, zoals blik, veelal gebruikt voor buitenlandse produkten, terwijl de produkten die van de heffing zijn vrijgesteld, vanwege de herbruik-

baarheid daarvan of in verband met de vrijstelling van glazen flessen van de basisheffing, doorgaans gebruikt worden voor nationale produkten. De voorgenomen vrijstelling lijkt derhalve voor bepaalde ingevoerde goederen te leiden tot een hogere belastingdruk dan die welke geldt voor vergelijkbare of concurrerende nationale produkten.

De argumenten in de vorige paragraaf worden overwegend bevestigd door de opmerkingen die de Autoriteit van belanghebbende derden heeft ontvangen. Uit deze laatste opmerkingen blijkt ook dat de basisheffing mogelijk een belemmering vormt voor de invoering van recyclagesystemen voor andere verpakkingsmaterialen dan glas. De van de Noorse Regering ontvangen opmerkingen bestrijden dit standpunt niet. De Autoriteit kan derhalve niet concluderen dat de voorgenomen vrijstelling van glas van de basisheffing zou leiden tot een belastingstelsel dat verenigbaar is met artikel 14 van de EER-Overeenkomst. Derhalve is evenmin voldaan aan de derde voorwaarde voor goedkeuring van bedrijfssteun.

Vrijstelling van milieuheffingen

Op grond van punt 15.4.3.(3) van de Kaderregeling inzake staatssteun is een tijdelijke vrijstelling van nieuwe milieuheffingen toegestaan indien dit noodzakelijk is om een voornamelijk op internationaal niveau opgelopen verlies aan concurrentievermogen te compenseren. Hierbij dient te worden aangetekend dat dit vereiste in het onderhavige geval moet worden gezien als een aanvullend vereiste op de eerder genoemde voorwaarden voor goedkeuring van steun op milieugronden.

De betrokken heffing waarvan een vrijstelling wordt voorgesteld, lijkt erop te zijn gericht het gebruik van wegwerpverpakkingen voor dranken om milieuredenen terug te dringen, aangezien de Noorse autoriteiten, in overeenstemming met het concept van afvalhiërarchie, aan hergebruik een hogere prioriteit geven dan aan de recyclage van materiaal en de terugwinning van energie. Dit heeft als onvermijdelijk gevolg dat de producenten en importeurs van deze verpakkingen benadeeld worden door de heffing. In haar beslissing de onderzoeksprocedure in te leiden, heeft de Autoriteit opgemerkt dat het aannemelijk is dat PLM Moss Glassverk A/S in staat zou zijn de verliezen op de markt voor wegwerpverpakkingen ten minste gedeeltelijk te compenseren met de toegenomen vraag op de markt van herbruikbare verpakkingen, en dat de heffing op glazen wegwerpverpakkingen geldt voor al deze verpakkingen, of deze nu geproduceerd zijn door PLM Moss Glassverk A/S of ingevoerd zijn. Anderzijds geldt de heffing niet voor verpakkingsglas dat uit Noorwegen wordt uitgevoerd. Het internationale mededingingsvermogen van de produkten van PLM Moss Glassverk A/S lijkt derhalve niet nadelig te worden beïnvloed door de heffing op glazen wegwerpverpakkingen.

De Noorse autoriteiten stellen dat het verlies aan concurrentievermogen, met name in internationaal opzicht, gezien moet worden in een ruimer verband, aangezien de onderneming ook benadeeld wordt door de invoering van andere milieuheffingen en te kampen heeft met een verminderde vraag naar haar produkten, met name vanwege de introductie van nieuwe produkten (plastic flessen). De Noorse autoriteiten voeren bovendien aan dat het feit dat de heffing niet geldt voor exportprodukten niet betekent dat het internationale concurrentievermogen van de onderneming niet wordt geschaad, aangezien duidelijk is dat de onderneming hieraan heeft ingeboet en de basisheffing een belemmering vormt voor de totstandbrenging en handhaving van een toereikende nationale productiebasis.

De Autoriteit bestrijdt in beginsel niet dat een bepaalde nationale productiebasis een vereiste kan zijn om te kunnen concurreren op internationaal niveau. De Noorse autoriteiten hebben evenwel geen ramingen verstrekt van extra verliezen die de onderneming heeft geleden door andere milieuheffingen dan de basisheffing. De Autoriteit betwist niet dat de onderneming nadelige gevolgen ondervindt van de invoering van de basisheffing. Dit ligt voor de hand, omdat het volgt uit de beoogde prikkel die van de heffing uitgaat: het verminderen van de vraag naar alle soorten wegwerpverpakking voor dranken, ongeacht het gebruikte materiaal. De onderneming kan echter slechts profiteren van een vrijstelling van de basisheffing door in te spelen op de toegenomen vraag naar wegwerpverpakkingen voor dranken, of door nieuwe wegwerpverpakkingen te ontwikkelen, hetgeen op zich strijdig zou zijn met het Noorse model van een afvalhiërarchie. Bovendien hebben de Noorse autoriteiten geen enkel bewijs aangedragen waaruit blijkt dat verpakkingsglas minder schadelijke gevolgen voor het milieu heeft dan andere verpakkingsmaterialen. De Autoriteit concludeert derhalve dat het verlies aan concurrentievermogen van de onderneming overwegend structureel van aard is en toe te schrijven is aan de invoering van concurrerende substituten. Derhalve wordt evenmin voldaan aan deze extra voorwaarde voor goedkeuring van een vrijstelling van milieuheffingen.

Conclusie

In het licht van het voorgaande, en onafhankelijk van de uitkomst van het onderzoek van de Autoriteit van de verenigbaarheid van de basisheffing met artikel 14 van de EER-Overeenkomst, moet worden geconcludeerd dat de voorgenomen steun niet voldoet aan de vereisten voor een vrijstelling op grond van artikel 61, lid 3, onder c), voor „steunmaatregelen om de ontwikkeling ... van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad”. Noorwegen mag de voorgenomen maatregel derhalve niet ten uitvoer leggen,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

1. De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA heeft besloten de aangemelde steun aan PLM Moss Glassverk A/S in de vorm van een vrijstelling voor verpakkingsglas van de basisheffing op wegwerpverpakkingen voor dranken (steunmaatregel nr. 95-002) niet goed te keuren.
2. De Noorse Regering mag de in punt 1 bedoelde steunmaatregel niet ten uitvoer leggen.
3. De Commissie van de Europese Gemeenschappen wordt overeenkomstig Protocol 27, onder d), bij de EER-Overeenkomst middels toezending van een afschrift van deze beschikking in kennis gesteld.
4. De overige EVA-Statens die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, de Lid-Statens van de Europese Unie en de overige belanghebbenden worden van deze beschikking in kennis gesteld door de publikatie daarvan in het EER-deel en het EER-supplement van het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.
5. Deze beschikking, waarvan de versie in de Engelse taal authentiek is, is gericht tot Noorwegen.

Gedaan te Brussel, 31 oktober 1995.

Voor de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA

Knut ALMESTAD

Voorzitter

BESLUIT VAN DE TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEIT VAN DE EVA

Nr. 124/95/COL

van 6 december 1995

betreffende de zesde wijziging van de procedurele en materiële regels op het gebied van overheidssteun

DE TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEIT VAN DE EVA,

heeft de formele en materiële regels op het gebied van overheidssteun⁽¹⁾, welke op 19 januari 1994 zijn vastgesteld⁽²⁾ en laatstelijk op 9 juni 1995 zijn gewijzigd⁽³⁾, als volgt gewijzigd:

1. De tekst van hoofdstuk 6 van de richtsnoeren voor overheidssteun wordt vervangen door de volgende tekst

„6. NADERE REGELS BETREFFENDE STEUN DIE OM PROCEDUREREDENEN ONRECHTMATIG IS

- (1) Behoudens de hieronder besproken specifieke kenmerken verloopt de procedure met betrekking tot steun die om procedureredenen onrechtmatig is, volgens hetzelfde patroon als de procedure bij aanmeldingen.

6.1. *Begrip „steun die om procedureredenen onrechtmatig is”*

- (1) Aangezien de term „niet-aangemelde steun” te eng zou zijn om alle steunmaatregelen te dekken die inbreuk maken op de laatste zin van artikel 1, lid 3, van Protocol 3 bij de Toezichtovereenkomst, heeft de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA besloten het begrip „steun die om procedureredenen onrechtmatig is” te gebruiken (verder „onrechtmatige steun” te noemen).

Hieronder wordt verstaan:

- a) steun die zonder aanmelding wordt verleend;
- b) steun die wordt verleend door een onjuiste toepassing van een goedgekeurde steunregeling (steun die in de zin van artikel 1, lid 2, van Protocol 3 bij de Toezichtovereenkomst wordt „misbruikt”);
- c) steun die te laat wordt aangemeld, d.w.z. na „tot uitvoering te zijn gebracht”, en
- d) steun die vooraf is aangemeld maar „tot uitvoering wordt gebracht” vooraleer de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA zich daarover heeft uitgesproken⁽¹⁾.

6.2. *Verzoek om informatie*

- (1) Wanneer de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA kennis krijgt van een geval van mogelijk onrechtmatige steun, verzoekt zij de betrokken EVA-Staat om haar normaliter binnen 20 werkdagen alle bijzonderheden betreffende de steun mede te delen. Dit is dezelfde termijn als die welke gebruikelijk is voor het verstrekken van nadere informatie in geval van aangemelde steunmaatregelen (zie punt 3.2.4.2). Zo nodig wordt een rappelbrief gezonden.

⁽¹⁾ Hierna „richtsnoeren voor overheidssteun” genoemd.

⁽²⁾ PB nr. L 231 van 3. 9. 1994, blz. 1.

⁽³⁾ PB nr. L 175 van 27. 7. 1995, blz. 59.

- (2) De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA is gerechtigd op te treden en op basis van de beschikbare informatie een beslissing te nemen (zie punt 5.4.3), zelfs zonder dat de betrokken EVA-Staat enig tegenargument heeft geformuleerd.

6.2.1. Voorlopige maatregelen (bevel tot opschorting)

- (1) De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA kan de EVA-Staat bij voorlopige beschikking gelasten de uitkering van de steun in afwachting van de uitkomst van het onderzoek op te schorten⁽²⁾. De procedure verloopt als volgt:
- (2) Zodra vaststaat dat op onrechtmatige wijze steun is verleend, moet de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA de betrokken EVA-Staat in de gelegenheid stellen zijn opmerkingen te maken. Eerst daarna kan zij hem bij beschikking gelasten de uitkering van de steun in afwachting van de uitkomst van het onderzoek onmiddellijk op te schorten⁽³⁾.
- (4) Geeft de EVA-Staat aan het bevel tot opschorting geen gevolg, dan kan de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA, hangende het onderzoek ten principale, de zaak rechtstreeks aan het EVA-Hof voorleggen en het Hof verzoeken vast te stellen dat de uitkering van de steun een schending van de overeenkomst oplevert⁽⁴⁾.

6.2.2. Verloop van de procedure

- (1) In gevallen van onrechtmatige steun tracht de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA binnen twee maanden na ontvangst van alle gegevens een beslissing te nemen.
- (2) Indien de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA in gevallen van onrechtmatige steun tot de bevinding komt dat de steun verenigbaar is met de werking van de EER-Overeenkomst, moet zij op grond van een inhoudelijke afweging een positieve beslissing nemen.

6.2.3. Bevel tot terugvordering

- (1) In een negatieve beschikking betreffende gevallen van onrechtmatige steun gelast de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA de EVA-Staat die steun van de begunstigde terug te vorderen⁽⁵⁾.
- (2) De terugvordering moet overeenkomstig het nationale recht geschieden. Ook de nationale bepalingen inzake rente bij laattijdige betaling aan de overheid zijn hierop van toepassing, en deze rente wordt normaliter berekend vanaf de dag waarop de onwettige steun is verleend. De ter zake dienende nationale wettelijke bepalingen moeten op zodanige wijze worden toegepast dat de terugvordering in de praktijk niet onmogelijk wordt gemaakt⁽⁶⁾.
- (3) ⁽⁸⁾ De Toezichthoudende Autoriteit is van mening dat met het oog op het herstellen van de voorgaande situatie de commerciële rentetarieven een passende maatstaf zijn voor het onrechtmatige voordeel dat de ontvanger van de steun heeft genoten. De Autoriteit deelt de EVA-Staten derhalve mee dat zij bij eventuele beschikkingen tot terugvordering van onrechtmatig verleende steun het referentiepercentage zal toepassen dat gebruikt wordt bij de berekening van het netto-subsidie-equivalent van regionale steunmaatregelen⁽⁹⁾ als basis voor het commerciële tarief.

⁽¹⁾ Zie punt 3.3 voor de uitlegging van de term „tot uitvoering brengen”.

⁽²⁾ HvJEG, 14. 2. 1990, zaak C-301/87, Frankrijk/Commissie, Jurispr. 1990, blz. I-307, overwegingen 19—20.

⁽³⁾ Ibid., blz. 356, overweging 19.

- (⁵) Ibid., blz. 357, overweging 23.
- (⁶) Voor het eerst bevestigd in HvJEG, 12. 7. 1973, zaak 70/72, Commissie/Duitsland, Jurispr. 1973, blz. 813, inzonderheid blz. 828 en 829, overwegingen 10—13; zie eveneens HvJEG, 21. 3. 1990, zaak C 142/87, België/Commissie, Jurispr. 1990, blz. I-959, inzonderheid blz. 10—20, overwegingen 65 en 66, en HvJEG, 24. 2. 1987, zaak 310/85, Deufil/Commissie, Jurispr. 1987, blz. 901, inzonderheid blz. 927, overweging 24.
- (⁷) Zie HvJEG, 21. 3. 1990, zaak C 142/87, België/Commissie, Jurispr. 1990, blz. I-959, inzonderheid blz. 1018—1020, overwegingen 58—63; zie eveneens HvJEG, 20. 9. 1990, zaak 5/89, Commissie/Duitsland, Jurispr. 1990, blz. I-3437, inzonderheid blz. 3456, overweging 12; HvJEG, 21. 2. 1990, zaak C 74/89, Commissie/België, Jurispr. 1990, blz. I-491, en HvJEG, 2. 2. 1989, zaak 94/87, Commissie/Duitsland, Jurispr. 1989, blz. 175, inzonderheid blz. 192, overweging 12.
- (⁸) Dit punt stemt overeen met het schrijven van de Commissie aan de Lid-Staten van 22 februari 1995 (SG(95) D/1983).
- (⁹) Zie punt 27.3, onder f), van deze richtsnoeren.”.

2. De tekst van hoofdstuk 18 van de richtsnoeren voor overheidssteun wordt vervangen door de volgende tekst:

„18. WERKGELEGENHEIDSSTEUN(¹)

18.1. *Inleiding*

- (1) Het feit dat de werkloosheid op een te hoog peil blijft stagneren, vormt het voornaamste economische en sociale probleem waarvoor de meeste Europese landen zich gesteld zien. In de jaren tachtig kenden de EVA-Staten relatief lage werkloosheidspercentages in vergelijking met de rest van Europa (tussen ongeveer 1 en 3 % van de beroepsbevolking). De laatste recessie heeft echter een scherpe stijging van de werkloosheidspercentages in Noorwegen en IJsland teweeggebracht, tot het hoogste niveau in tientallen jaren: 6 % in Noorwegen in 1993 en 4,7 % in IJsland in 1994. Liechtenstein daarentegen kon het zeer lage werkloosheidspercentage handhaven.
- (2) De EVA-Staten kennen nu evenals een groot deel van Europa een periode van economisch herstel na de recessie van de laatste jaren, en de algehele werkgelegenheidssituatie is enigszins verbeterd, vooral in Noorwegen. De ongunstige werkgelegenheidssituatie in de afgelopen jaren werd evenwel gekenmerkt door een zeer aanzienlijke stijging van de jongerenwerkloosheid en de langdurige werkloosheid, alsmede door werkgelegenheidsproblemen voor oudere personen. Deze structurele werkloosheid is weliswaar minder ernstig dan in de meeste andere Europese landen, maar vormt een hardnekkig probleem dat weinig tekenen van verbetering vertoont.
- (3) In de meeste EVA-Staten en Lid-Staten van de Europese Gemeenschap kon worden vastgesteld, dat het vaak lang duurt eer werkloos geworden werknemers opnieuw aan de slag geraken, aangezien zij moeilijk een nieuwe betrekking kunnen vinden. Dit heeft ertoe geleid, dat er verhoudingsgewijs te veel langdurig werklozen in Europa zijn (meer dan 40 % van het totaal aantal werklozen), hetgeen in steeds meer gevallen maatschappelijke uitsluiting tot gevolg heeft.
- (4) Verwacht mag worden, dat het economisch herstel in de komende jaren tot een positieve ontwikkeling van de werkgelegenheid zal leiden. Toch zal dit niet voldoende zijn om de werkloosheid op een maatschappelijk aanvaardbaar niveau te brengen. Inmiddels is duidelijk dat de aanhoudend hoge werkloosheid in Europa structurele oorzaken heeft en dat een specifiek beleid gevoerd moet worden om het aanpassingsvermogen van de arbeidsmarkten te vergroten.
- (5) De Lid-Staten van de Europese Gemeenschap en de EVA-Staten hebben op vijf prioritaire gebieden een aantal aanbevelingen geformuleerd(²):
- meer investeringen in onderwijs en opleiding;

- meer externe en interne flexibiliteit om het werkscheppend vermogen van de economische groei te vergroten;
 - vermindering van de indirecte loonkosten, met name via verlaging van de directe loonbelasting;
 - verbetering van de doelmatigheid van het actieve arbeidsmarktbeleid, met name door heroriëntering van de overheidsuitgaven voor passieve inkomenssteun aan werklozen;
 - versterking van de maatregelen om kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt zoals langdurig werklozen, jongeren en oudere werklozen weer aan de slag te krijgen.
- (6) Om bedrijven ertoe aan te zetten, werknemers in dienst te nemen die tot de kansarme categorieën op de arbeidsmarkt behoren, zullen fiscale en financiële maatregelen steeds belangrijker worden. Dergelijke maatregelen kunnen natuurlijk door substitutie-effecten of doordat ze slechts als meevaller worden beschouwd aan efficiency inboeten, maar door steun voor langdurig werklozen die in dienst worden genomen of gerichte vrijstellingen van de sociale lasten kunnen de loonkosten voor de lage categorieën worden verminderd, zodat de relatief lagere arbeidsproductiviteit wordt gecompenseerd.
- (7) Dergelijke maatregelen zijn tevens geschikt om bedrijven te stimuleren meer in de beroepsopleiding te investeren. De subsidie of lastenverlichting moet in dat geval de externe effecten weergeven die verbonden zijn aan de benutting van de nieuw verworven vaardigheden van de werknemer op de arbeidsmarkt.
- (8) Hoewel genoemde maatregelen uiteraard ten doel hebben de situatie van de werknemers op de arbeidsmarkt te verbeteren, is duidelijk dat ook het bedrijfsleven ervan profiteert, aangezien het als schakel in de uitvoering van de fiscale en financiële maatregelen zijn loonkosten kan verlagen. Daarom moeten maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de versterking van het werkgelegenheidsbeleid geen afbreuk doet aan het gelijktijdig streven van de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA om in het kader van de artikelen 61 en 62 van de EER-Overeenkomst kunstmatige concurrentiedistorsies tegen te gaan.
- (9) Met de onderhavige richtsnoeren wordt het volgende beoogd:
- verduidelijking van de interpretatie van artikel 61 van de EER-Overeenkomst en artikel 1 van Protocol 3 bij de Toezichtovereenkomst ten aanzien van staatssteun ten behoeve van de werkgelegenheid teneinde meer inzicht te geven in steunbeschikkingen uit hoofde van artikel 1 van Protocol 3 bij de Toezichtovereenkomst;
 - afstemming tussen de mededingingsvoorschriften en het beleid dat gevoerd wordt ter bestrijding van de werkloosheid;
 - definitie van de verschillende soorten steunmaatregelen en hun doelstellingen om aan te geven dat de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA staatssteunmaatregelen ten behoeve van de werkgelegenheid in beginsel positief beoordeelt.

18.2. *Toepassing van artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst*

- (1) De onderhavige richtsnoeren hebben uitsluitend betrekking op maatregelen die onder het toepassingsgebied van artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst vallen. Volgens dit artikel zijn „steunmaatregelen van de Staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de werking van de EER-Overeenkomst, voor zover zij het handelsverkeer tussen de overeenkomstsluitende partijen ongunstig beïnvloeden”. Dergelijke steunmaatregelen moeten overeenkomstig artikel 1, lid 3, van Protocol 3 bij de Toezichtovereenkomst van tevoren bij de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA worden aangemeld, tenzij zij binnen de grenzen van de „de minimis”-regel blijven. De aanmeldingsverplichting geldt zowel voor steunregelingen als voor „ad hoc”-werkgelegenheidssteun buiten de goedgekeurde regelingen om.

- (2) Een aantal maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid vallen niet onder artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst, omdat zij:
- hetzij maatregelen ten gunste van personen zijn en geen ondernemingen of produkties begunstigen;
 - hetzij het handelsverkeer tussen de overeenkomstsluitende partijen niet beïnvloeden;
 - hetzij zogenaamde „algemene maatregelen” zijn.

Hieronder vallen uiteraard maatregelen voor beroepskeuzevoorlichting, begeleiding en opleiding van werklozen (steun ten behoeve van personen zonder dat bepaalde ondernemingen of produkties worden begunstigd) en maatregelen ter verbetering van de algemene arbeidswetgeving of ter aanpassing van het onderwijsstelsel (algemene maatregelen).

18.2.1. Individuele steun zonder begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties

- (1) Maatregelen in de vorm van individuele steun die niet tot begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties leiden, zijn geen staatssteunmaatregelen in de zin van artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst.
- (2) Steun aan natuurlijke personen die volgens objectieve criteria automatisch wordt verstrekt en niet leidt tot begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties wordt niet als staatssteun beschouwd, wanneer hiermee bijvoorbeeld beoogd wordt:
- de persoonlijke positie van de werknemers op de arbeidsmarkt te verbeteren of hun intreding in het beroepsleven of de maatschappij mogelijk te maken, met name door middel van de beroepsopleiding of via het leerlingensstelsel;
 - de inkomsten van bepaalde werknemers aan te vullen;
 - stimulansen te geven voor de aanwerving van vrouwen in typische mannenberoepen of voor de aanwerving van personen uit etnische minderheden;
 - gunstige voorwaarden te scheppen voor de mobiliteit van de werknemers, de uitoefening van zelfstandige beroepsbezigheden of de aanwerving van bepaalde categorieën werknemers met tijdelijke sociale en/of beroepsongeschiktheid;
 - het in dienst nemen van personen met blijvende lichamelijke en geestelijke handicaps te stimuleren.

18.2.2. Nadelige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de Lid-Statēn

- (1) Steunmaatregelen vallen slechts onder artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst voorzover zij het handelsverkeer tussen de overeenkomstsluitende partijen nadelig beïnvloeden. Werkgelegenheidssteun ter bevordering van activiteiten die geen aanleiding geven tot handelsverkeer tussen de Lid-Statēn (bijvoorbeeld lokale diensten, bepaalde plaatselijke werkgelegenheidsinitiatieven) vallen niet onder het verbod van artikel 61, lid 1. De Toezichthoudende Autoriteit is van mening dat hetzelfde geldt voor „de minimis”-steun⁽³⁾, waartoe de meeste steunmaatregelen ten behoeve van het scheppen van een zelfstandige beroepsbezigheid behoren.

18.2.3. Algemene maatregel of staatssteun

- (1) Het onderscheid tussen een algemene maatregel en staatssteun valt buiten het kader van de onderhavige richtsnoeren.
- (2) In dit verband moet erop worden gewezen dat sommige algemene maatregelen de concurrentievoorwaarden en het handelsverkeer tussen de overeenkomstsluitende partijen nadelig kunnen beïnvloeden als staatssteunmaatregelen, maar dat zij niet

beantwoorden aan de definitie van staatssteun als gegeven in artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst. De distorsies van de mededinging die zij eventueel veroorzaken, kunnen dus niet worden opgeheven door controle op staatssteun uit hoofde van de artikelen 61, 62 en 63 van de EER-Overeenkomst.

- (3) Onder bevordering van de werkgelegenheid vallen ook maatregelen ten behoeve van beroepsopleiding/herscholing. In dit verband is het wellicht nuttig te vermelden dat steun ten behoeve van beroepsopleiding/herscholing in de meeste gevallen geen staatssteun in de zin van artikel 61 van de EER-Overeenkomst en artikel 1 van Protocol 3 bij de Toezichtovereenkomst is en dat deze vorm van steun, indien zij onder de bepalingen van artikel 61, lid 1, valt, door de Toezichthoudende Autoriteit in het algemeen positief wordt beoordeeld.
- (4) Hetzelfde geldt voor maatregelen ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden.

18.3. *Staatssteun ter bevordering van de werkgelegenheid*

- (1) Ten aanzien van het toepassingsgebied van de onderhavige richtsnoeren moet worden toegelicht dat het bij steun ter bevordering van de werkgelegenheid uitsluitend gaat om steun die niet in verband staat met een investering.
- (2) Zelfs wanneer investeringssteun berekend wordt op basis van het aantal te scheppen arbeidsplaatsen of wanneer zij voor een deel bestaat uit premies voor de schepping van arbeidsplaatsen, is deze vorm van steun als zodanig geen werkgelegenheidssteun, omdat zij niet rechtstreeks gericht is op schepping of handhaving van arbeidsplaatsen. In de strijd tegen de werkloosheid sorteert deze steun slechts indirect effect doordat produktie-investeringen worden verricht met het oog op herstructurering van een onderneming. Het aantal geschapen arbeidsplaatsen is in dit verband slechts een criterium voor de berekening van de te verstrekken investeringssteun. De steun zelf is gezien haar bestemming en haar duurzame effect op de industriële structuur te vergelijken met iedere andere vorm van investeringssteun en dus onderhevig aan de normale beoordelingscriteria hiervoor.

18.3.1. *Algemene opmerkingen*

- (1) Wanneer de overheid bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties werkgelegenheidssteun verstrekt, geeft zij een gedeeltelijke vrijstelling van de loonkosten, die deel uitmaken van de normale bedrijfsuitgaven, en verstrekt zij dus financiële voordelen waardoor deze ondernemingen hun concurrentiepositie kunnen verbeteren. Indien concurrentie mogelijk is tussen de betreffende produkten of diensten en die van ondernemingen uit andere Staten die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, kan dit de mededinging verstoren en het handelsverkeer tussen de overeenkomstsluitende partijen ongunstig beïnvloeden en is de steun in beginsel onverenigbaar met de werking van de EER-Overeenkomst. Binnen de interne markt kan steun toegekend om de loonkosten te verminderen namelijk aanleiding geven tot verstoringen van de mededinging binnen de EER, gewijzigde aanwending van middelen en mobiele investeringen, alsmede tot verschuiving van de werkloosheid van het ene land naar het andere en verplaatsing van bedrijven.
- (2) De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA is van mening dat bij het ontbreken van strenge controle en strikte beperkingen op macro-economisch niveau werkgelegenheidssteun nadelige effecten kan hebben, die de rechtstreekse gevolgen voor de werkgelegenheid teniet doen. Voor zover werkgelegenheidssteun gegeven wordt om bedrijven tegen de concurrentie binnen de EER te beschermen, kan het gevolg zijn dat de aanpassingen die noodzakelijk zijn om de concurrentiekracht van het Europese bedrijfsleven te verzekeren uitgesteld worden. Bij gebrek aan strenge controle zal deze steun zich concentreren in de meest welvarende regio's, hetgeen strijdig is met het streven naar economische en sociale cohesie. Bovendien moet worden voorkomen dat door verlenen van staatssteun een subsidiestroom op gang wordt gebracht die de steun inefficiënt maakt en tot verspilling van overheidsgeld leidt. Ongecontroleerde subsidies zullen het werkloosheidsprobleem slechts verplaatsen zonder op Europees niveau voor een oplossing te zorgen. Zij kunnen dan verstoringen van de mededinging veroorzaken die strijdig zijn met de werking van de EER-Overeenkomst.

- (3) De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA heeft een positieve houding aangenomen ten aanzien van werkgelegenheidssteun, wanneer deze met name erop gericht was bedrijven ertoe aan te zetten nieuwe arbeidsplaatsen te scheppen of personen in dienst te nemen die bijzondere moeilijkheden hebben om tot de arbeidsmarkt toe te treden. Dit standpunt wordt enerzijds gerechtvaardigd doordat het bedrijf vanwege de geringere arbeidsproductiviteit van de betreffende categorieën werknemers slechts een beperkt financieel voordeel heeft en anderzijds doordat ook de werknemers van de maatregel profiteren, omdat zij bij gebrek aan dergelijke stimulansen voor de werkgevers wellicht van de arbeidsmarkt uitgesloten zouden blijven. In de onderhavige mededeling wordt dit standpunt bevestigd.

18.3.3. Staatssteun ten behoeve van de werkgelegenheid

- (1) Er moet onderscheid worden gemaakt tussen steun voor het behoud van de werkgelegenheid en steun voor de schepping van werkgelegenheid, omdat dit belangrijk is wanneer wordt gekeken naar de verenigbaarheid van de steun met de werking van de EER-Overeenkomst.
- (2) Steun voor het behoud van werkgelegenheid is steun die aan een bedrijf gegeven wordt om werknemers niet te ontslaan, waarbij de steun meestal berekend wordt aan de hand van het totaal aantal werknemers dat op het moment van de toekenning van de steun in dienst is.
- (3) Steun voor de schepping van werkgelegenheid wordt daarentegen verstrekt om een arbeidsplaats te creëren voor werknemers die nog geen arbeidsplaats hebben of hun arbeidsplaats verloren hebben. Deze steun is gebaseerd op het aantal geschapen arbeidsplaatsen. Hierbij wordt uitgegaan van de nettotoename van het aantal arbeidsplaatsen, dit wil zeggen de nieuwe arbeidsplaatsen ten opzichte van het bestaande personeelsbestand (gemiddelde over een bepaalde periode) van de betreffende onderneming. Vervanging van werknemers zonder uitbreiding van het personeelsbestand en dus zonder schepping van nieuwe arbeidsplaatsen wordt dus niet als schepping van werkgelegenheid beschouwd.
- (4) Een bijzondere vorm van werkschepping waarbij het totaal aantal arbeidsuren per bedrijf niet toeneemt, is verdeling van arbeid. Hierbij wordt de totale hoeveelheid werk verdeeld over een groter aantal arbeidsplaatsen met navenant verkorte arbeidsduur.

18.4. *Toepassing van de uitzonderingsbepalingen uit hoofde van artikel 61, leden 2 en 3, van de EER-Overeenkomst*

- (1) Wanneer werkgelegenheidssteun onder het verbod van artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst valt, moet worden onderzocht in hoeverre deze steun in aanmerking kan komen voor één van de uitzonderingen die zijn voorzien in de leden 2 en 3 van dit artikel. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen steun voor de schepping van werkgelegenheid en steun voor het behoud van werkgelegenheid.
- (2) De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA staat in het algemeen gunstig tegenover steun voor de schepping van werkgelegenheid. Ondanks de risico's voor de mededinging binnen de EER versterkt deze steun namelijk het werkscheppend effect van de groei. Wanneer rekening wordt gehouden met de bijzondere voorschriften voor bepaalde industriële sectoren en de steun per werknemer gerechtvaardigd is en geen buitensporig hoog aandeel van de produktiekosten van de onderneming vertegenwoordigt, mag worden aangenomen dat, indien het bedrijf deze inspanning doet, de hiervoor toegekende steun in het algemeen in aanmerking komt voor de vrijstelling van artikel 61, lid 3, onder c), aangezien de steun bestemd is om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te vergemakkelijken, mits het handelsverkeer daardoor niet zodanig wordt veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.
- (3) De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA zal deze vorm van werkgelegenheidssteun aan de volgende criteria toetsen:

- De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA staat positief tegenover steun voor de schepping van nieuwe arbeidsplaatsen in het MKB⁽⁴⁾ en in de gebieden die voor regionale steun in aanmerking komen⁽⁵⁾. Hetzelfde geldt voor steun om de aanwerving te bevorderen van bepaalde categorieën werknemers die het bijzonder moeilijk hebben om tot de arbeidsmarkt toe te treden of opnieuw een arbeidsplaats te vinden. In dit laatste geval is het scheppen van nettowerkgelegenheid geen vereiste, mits de vacature ontstaan is door natuurlijk verloop en niet ten gevolge van een ontslag.
 - De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA staat eveneens positief tegenover steunmaatregelen die gericht zijn op verdeling van het werk, waarbij de totale hoeveelheid werk over een groter aantal arbeidsplaatsen met verkorte werktijd wordt gespreid en dus een groter aantal werknemers een deeltijdbetrekking kan vinden.
 - Deze positieve benadering van bovengenoemde steunmaatregelen neemt niet weg dat de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA ook op de voorwaarden van de arbeidsovereenkomst zal letten. Zo zal met name worden geëist dat een arbeidsovereenkomst voor onbeperkte duur of voor een voldoende lange termijn wordt gesloten en dat de nieuw geschapen arbeidsplaats gedurende een bepaalde minimumperiode in stand wordt gehouden om de stabiliteit van de nieuwe werkgelegenheid te waarborgen. Tevens zal aandacht worden besteed aan andere voorwaarden die de duurzaamheid van de nieuw geschapen arbeidsplaats waarborgen, zoals de wijze van betaling van de steun.
 - De Toezichthoudende Autoriteit van de EVA zal ervoor zorgen dat het steunniveau niet hoger is dan noodzakelijk om de schepping van arbeidsplaatsen te stimuleren en hierbij rekening houden met eventuele moeilijkheden van het MKB en/of handicaps van bepaalde regio's. De steun moet een tijdelijk karakter hebben.
 - Indien bij het scheppen van arbeidsplaatsen waarvoor steun wordt toegekend de betrokken werknemers tevens in aanmerking komen voor scholing of bijscholing, zal dit een bijzonder positieve bijdrage leveren voor een gunstige beoordeling van de steun door de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA.
- (4) Steun voor het behoud van de werkgelegenheid is verwant met produktiesteun en kan slechts in de volgende gevallen worden toegestaan:
- Deze steun kan worden toegestaan, indien zij overeenkomstig het in artikel 61, lid 2, onder b), van de EER-Overeenkomst bepaalde dient tot herstel van de schade veroorzaakt door natuurrampen of andere buitengewone gebeurtenissen. Onder bepaalde omstandigheden kan steun tot behoud van de werkgelegenheid tevens worden toegestaan in regio's die in aanmerking komen voor de uitzondering van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-Overeenkomst betreffende de economische ontwikkeling in streken waarin de levensstandaard abnormaal laag is of waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst⁽⁶⁾.
 - Wanneer steun tot behoud van de werkgelegenheid voorzien is in het kader van de redding of het opstellen van een herstructurerings- of omschakelingsplan voor een in moeilijkheden geraakte onderneming, moet deze steun worden aangemeld en zal zij worden beoordeeld conform de desbetreffende kaderregeling van de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA⁽⁷⁾.
- Al deze overwegingen hebben uiteraard uitsluitend betrekking op steunmaatregelen tot behoud van de werkgelegenheid en het staat de EVA-Statens geheel vrij om de nodige stappen te ondernemen tot behoud van de werkgelegenheid door middel van algemene maatregelen zoals een algemene belastingverlaging of verlichting van de sociale lasten voor het bedrijfsleven.
- (5) Ook werkgelegenheidssteun die beperkt is tot één of enkele gevoelige sectoren welke met overcapaciteit kampen of in een crisis verkeren, is meestal van dien aard, dat de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA deze terughoudender moet behandelen dan steun voor het scheppen van werkgelegenheid die voor alle economische sectoren openstaat.
- (6) Sectorale steun bevoordeelt namelijk de betreffende sectoren, die een concurrentievoordeel krijgen ten opzichte van bedrijven uit andere EVA-Statens of Lid-Statens van de Europese Gemeenschap. Steun die leidt tot lagere loon- of produktiekosten voor een hele of verschillende produktiesectoren, stelt deze

sectoren in staat, zowel op nationaal niveau als op het niveau van de export binnen en buiten het door de EER-Overeenkomst bestreken gebied, hun marktaandeel ten koste van hun concurrenten te vergroten met alle mogelijke negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid in genoemde sectoren in de andere EVA-Staten of Lid-Staten van de Europese Gemeenschap. Dit heeft tot gevolg dat de beschermende werking van de steun voor de betreffende sector of sectoren, met name wanneer deze in een crisis verkeren, en de negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid in de concurrerende sectoren uit de andere EVA-Staten of Lid-Staten van de Europese Gemeenschap meestal groter zijn dan het gemeenschappelijk belang van actieve maatregelen ter bestrijding van de werkloosheid. Normaal gesproken kan de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA deze steun dus niet als verenigbaar met de werking van de EER-Overeenkomst beschouwen. Wanneer de steun verstrekt wordt in een regio met een ernstig gebrek aan werkgelegenheid, zal de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA hiermee niettemin rekening houden.

- (7) Werkgelegenheidssteun die leidt tot de schepping van nieuwe arbeidsplaatsen in opkomende marktsegmenten of subsectoren met goede werkgelegenheidsvooruitzichten kan daarentegen eerder door de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA worden aanvaard.

18.5. *Conclusie*

- (1) Wanneer de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA na een onderzoek van de door de EVA-Staten voorgenomen werkgelegenheidssteun constateert dat de modaliteiten en voorwaarden ervan overeenstemmen met die van deze richtsnoeren, kan zij deze steun als verenigbaar met de werking van de EER-Overeenkomst beschouwen uit hoofde van de in artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-Overeenkomst toegestane uitzondering voor steun die de ontwikkeling van bepaalde activiteiten bevordert zonder de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, zodanig te veranderen dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.
- (2) In de gevallen waarin de verlening van werkgelegenheidssteun betrekking heeft op bepaalde sectoren, bepaalde ondernemingen of bepaalde steunvormen waarvoor specifieke communautaire regelingen gelden, mag deze steun alleen als verenigbaar met de werking van de EER-Overeenkomst worden beschouwd als zij voldoet aan de in deze communautaire regelingen vastgestelde voorwaarden.
- (3) Er zal een verslag worden opgesteld over de toepassing van de onderhavige richtsnoeren. De richtsnoeren zullen, indien nodig, vijf jaar na inwerkingtreding kunnen worden herzien.

⁽¹⁾ Dit hoofdstuk stemt overeen met de richtsnoeren betreffende werkgelegenheidssteun die door de Commissie op 19 juli 1995 zijn vastgesteld (PB nr. C 334 van 12. 12. 1995, blz. 4).

⁽²⁾ Zie de richtsnoeren en aanbevelingen met betrekking tot het Witboek inzake groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid, die zijn aangenomen tijdens de Europese top in Essen in 1994, alsmede de gemeenschappelijke verklaring van de voorzitters van de gemeenschappelijke vergadering van ministers van Financiën en Economie van de Europese Unie en de EVA van 18 september 1995.

⁽³⁾ Zie hoofdstuk 12 van deze richtsnoeren: De toepassing en tenuitvoerlegging van de „de minimis”-regel.

⁽⁴⁾ Zie voor een definitie van kleine en middelgrote ondernemingen hoofdstuk 10 van deze richtsnoeren inzake steun ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf.

⁽⁵⁾ Zie deel VI van deze richtsnoeren.

⁽⁶⁾ Zie deel VI, met name hoofdstuk 28, van deze richtsnoeren.

⁽⁷⁾ Zie hoofdstuk 15 van deze richtsnoeren.”.

3. De volgende tekst wordt in de richtsnoeren voor overheidssteun ingevoegd als hoofdstuk 30:

„30. STEUN AAN DE LUCHTVAARTSECTOR

In de herfst van 1994 heeft de Commissie van de Europese Gemeenschappen richtsnoeren vastgesteld voor de toepassing van de staatssteunregels van het EG-Verdrag en de EER-Overeenkomst in de luchtvaartsector⁽¹⁾.

Bij de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA zijn nog geen steunmaatregelen van de EVA-Staten ten behoeve van ondernemingen in de luchtvaartsector aangemeld. Bij

de beoordeling van dergelijke steunmaatregelen in de toekomst zal de Autoriteit criteria toepassen die overeenstemmen met die welke zijn vervat in voornoemde richtsnoeren van de Commissie.

(¹) Toepassing van de artikelen 92 en 93 van het EG-Verdrag en van artikel 61 van de EER-Overeenkomst op Steunmaatregelen van de Staten in de luchtvaartsector (PB nr. C 350 van 10. 12. 1994).”.

4. De volgende tekst wordt in de richtsnoeren voor overheidssteun ingevoegd als hoofdstuk 31:

„31. STEUN VOOR SCHEEPSBOUW IN DE VORM VAN ONTWIKKELINGS-
HULP AAN EEN ONTWIKKELINGSLAND(¹)

- (1) In artikel 4, lid 7, van de in punt 1b van bijlage XV bij de EER-Overeenkomst bedoelde richtlijn inzake steun aan de scheepsbouw(²) staat dat steun voor scheepsbouw of verbouwing die in de vorm van ontwikkelingshulp aan een ontwikkelingsland wordt verleend niet is onderworpen aan het plafond dat door de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA is vastgesteld overeenkomstig artikel 4, lid 2, van de richtlijn.
- (2) Deze steun kan als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd als zij in overeenstemming is met de bepalingen die de OESO-werkgroep nr. 6 met het oog daarop heeft opgenomen in haar akkoord over de uitlegging van de artikelen 6, 7 en 8 van de OESO-raadsresolutie van 3 augustus 1981 (overeenkomst inzake exportkredieten voor schepen).
- (3) Ieder individueel project van dien aard moet vooraf bij de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA worden aangemeld. Aan de hand van de aanmelding gaat de Autoriteit na wat de specifieke ontwikkelingsaspecten van het steunproject zijn om te zien of het onder het toepassingsgebied van de overeenkomst valt.
- (4) Ten aanzien van het laatstgenoemde punt zorgt de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA ervoor dat het steunproject in overeenstemming is met de criteria in het OESO-document C/WP6(84) 3 van 18 januari 1984 betreffende de interpretatie van artikel 6 van de overeenkomst inzake exportkredieten voor schepen(³).
- (5) Dienovereenkomstig moeten EVA-Staten die ontwikkelingssteun toekennen met de volgende criteria instemmen:
 1. De steun mag niet worden toegekend voor de bouw van schepen die onder een goedkope vlag zullen varen.
 2. Ingeval de steun niet kan worden ingedeeld als openbare-ontwikkelingssteun in het kader van de OESO moet de donor bevestigen dat hij deel uitmaakt van een overeenkomst tussen regeringen.
 3. De donor moet de verzekering geven dat de werkelijke eigenaar inwoner is van het begunstigde land en dat de begunstigde maatschappij niet een niet-operationele dochtermaatschappij van een buitenlandse vennootschap is.
 4. De begunstigde moet beloven het schip niet zonder voorafgaande goedkeuring van de regering te verkopen.

Voorts moet de toegekende steun een subsidiepercentage omvatten van ten minste 25 % in overeenstemming met de berekeningsmethode van de OESO (zie OESO C/WP6(85) 62 van 21 oktober 1985).

- (6) Anderzijds verschaft de overeenkomst geen criteria die kunnen worden toegepast op de indeling van landen die voor ontwikkelingssteun in aanmerking komen. Rekening houdend met de praktijk van de Commissie van de Europese Gemeenschappen heeft de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA besloten de toekenning van ontwikkelingssteun aan de volgende landen uit hoofde van artikel 4, lid 7, van de richtlijn als verenigbaar met de werking van de EER-Overeenkomst te beschouwen:
 - a) ACS-landen(⁴).
 - b) Landen en gebieden overzee van de Lid-Staten van de Europese Gemeenschap(⁵).

- c) Alle landen die niet in a) of b) zijn opgenomen zijn onder de OESO-ACS-lijst gerangschikt als minst ontwikkelde landen (LLDC), lage inkomenslanden (LIC) of lagere gemiddelde inkomenslanden (LMIC). Deze landen zijn:
- Afghanistan (LLDC)
 - Bangladesh (LLDC)
 - Boetan (LLDC)
 - Bolivia (LIC)
 - Birma (LLDC)
 - China (LIC)
 - Cook Island (LMIC)
 - Costa Rica (LMIC)
 - Cuba (LMIC)
 - Dominicaanse Republiek (LMIC)
 - Ecuador (LMIC)
 - Egypte (LIC)
 - El Salvador (LMIC)
 - Guatemala (LMIC)
 - Haïti (LLDC)
 - Honduras (LIC)
 - India (LIC)
 - Indonesië (LIC)
 - Kambodja (LIC)
 - Noord-Korea (LMIC)
 - Laos (LLDC)
 - Libanon (LMIC)
 - Maldiven (LLDC)
 - Mongolië (LIC)
 - Marokko (LMIC)
 - Nepal (LLDC)
 - Nicaragua (LIC)
 - Pakistan (LIC)
 - Paraguay (LMIC)
 - Peru (LMIC)
 - Filippijnen (LMIC)
 - Sri Lanka (LIC)
 - Thailand (LMIC)
 - Tunesië (LMIC)
 - Turkije (LMIC)
 - Viëtnam (LIC)
 - Zuid-Jemen (LLDC)
 - Noord-Jemen (LLDC).
- (7) Landen die in de rangschikking van boven-gemiddelde inkomenslanden (UMIC) zijn opgenomen, zullen niet worden geacht in aanmerking te komen.
- (8) Teneinde de scheepsbouwbelangen van de EVA-Statens te beschermen zou de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA de EVA-Statens evenwel toestaan ontwikkelingssteun te verstrekken aan landen die niet onder de bovengenoemde categorieën vallen, mits door hen kan worden aangetoond dat een derde land

dat aan de OESO-overeenkomst deelneemt voornemens is ontwikkelingssteun voor een bepaald contract te geven. In dat geval kan de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA het verenigbaar achten met de werking van de EER-Overeenkomst indien voor dit contract tot hetzelfde niveau steun wordt toegekend als het derde land dat aan de OESO-overeenkomst deelneemt, voornemens is te geven als percentage OESO-subsidie.

- (9) Teneinde de toepassing van artikel 4, lid 7, van de richtlijn te verscherpen en de naleving van de criteria onder (5) af te dwingen, wordt van de EVA-Staten verlangd dat zij in elke individuele aanmelding van ontwikkelingssteunprojecten overeenkomstig artikel 4, lid 7, van de richtlijn beloven dat deze criteria in acht genomen worden. Van de EVA-Staten wordt tevens verwacht dat zij de relevante details van het contract meedelen, zodat kan worden vastgesteld hoe de contractprijs zich verhoudt tot de marktprijs van vergelijkbare schepen.
- (10) De EVA-Staten wordt medegedeeld dat de Toezichthoudende Autoriteit er bij het criterium van de goedkope vlag van uitgaat dat de volgende landen een goedkope vlag hebben:
- Antigua
 - Bahama's
 - Bermuda
 - Caymaneilanden
 - Cyprus
 - Gibraltar
 - Libanon
 - Liberia
 - Malta
 - Panama
 - Sint-Vincent
 - Vanuatu.
- (11) De bepalingen van dit hoofdstuk gelden tot het tijdstip waarop de in punt 1b van de in bijlage XV bij de EER-Overeenkomst bedoelde richtlijn verstrijkt.
- (¹) Dit hoofdstuk stemt overeen met de brief van de Commissie aan de Lid-Staten SG(89) D/311 van 3 januari 1989.
- (²) Richtlijn 90/684/EEG van de Raad, zoals gewijzigd bij Richtlijnen 93/115/EG en 94/73/EG van de Raad. Deze richtlijn van de Raad, die aan de EER-Overeenkomst is aangepast bij Besluit nr. 21 van het Gemengd Comité van de EER van 5 april 1995, wordt hierna de richtlijn scheepsbouw genoemd.
- (³) Werkgroep nr. 6 van de Raad: Herziening van de definities en administratieve procedures met betrekking tot de overeenkomst inzake exportkredieten voor schepen.
- (⁴) Zie de beschikking van de Raad en de Commissie van 24 maart 1986 inzake het sluiten van de derde ACS-EEG-overeenkomst (PB nr. L 86 van 31. 3. 1986).
- (⁵) Zie Besluit 86/283/EEG van de Raad van 30 juni 1986 over de associatie van de landen en gebieden overzee met de Europese Economische Gemeenschap (PB nr. L 175 van 1. 7. 1986, blz. 46).".
5. De huidige hoofdstukken 30 en 31 van de richtsnoeren voor overheidssteun („Gestandaardiseerde jaarlijkse verslagen” en „Andere specifieke bepalingen”) worden hernummerd tot respectievelijk hoofdstuk 32 en hoofdstuk 33.

Gedaan te Brussel, 6 december 1995.

Voor de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA

Knut ALMESTAD

Voorzitter